МАССА А МЕХКАШКАРА ПРОЛЕТАРЕШ, ВIАШАГIКХЕТА!

СЕРДАЛО
свет

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГIалгIай областнойн Грозненски городскойн комитетий а Нохч-ГIалгIай АССР-а Лакхехьарча Совета а орган

Ера 8 ОКТЯБРЬ 1959 шу № 81 (2393) Мах 20 кеп.

„Даькъала хилба космически сигленаш саго караерзаяра, керда зама хьа а еллаш, дунен тIа эггара хьалха Беттага космически ракета яхийтарца вай Даьхен сий даькхха бола советски Iилмахой, конструктораш, инженераш, техникаш, болхлой!"

(Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце 42 шу даларга долча ССКП ЦК тIаьхьехамаш тIара).

Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце 42 шу даларга дола

ССКП ЦК-а ТIАХЬЕХАМАШ

1. Даькъала хилда Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце 42 шу дуза ди!

2. Хоастам хилба адамий исторе чу керда зама — капитализм йохареи социализм котъялареи зама — хьайийлача Сийлахь-боккхача Октябра!

3. Даькъала хийла марксизм-ленинизм — Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце коталоний байракх, дерригача мехкашкарча къахьегамхой низ бола идейни герз!

4. ССКП-а XXI-ча съездо белгалдаьккхад вай Даьхе тIагIертта коммунизм хьалъеча юкъах чуенна хилар. Советски Союза халкъаш! Беррига низ, деррига хьинар — коммунизм хьалъяра сийлахь-доккха декхараш кхоачашдарга дахийта!

5. ДIайха моаршал да дерригача мехкашкарча коммунистически болхлойи партешка — машар, къамий мукъале, демократи, социализм бахьанце лоаттабеча къовсам тIа болхлой класса а берригача къахьегамхой а авангардага! Даькъала хилда коммунистически болхлойи партей цIаккха а йохаргйоаца барт-цхьоагIои кхотаенна хилари!

6. ЧIоагIлулда дерригача мехкашкарча болхлой классаи къахьегамхойи балхацара барт-цхьоагIо! Даькъала хилда машар, демократи, халкъаш шоай лоIаме хилар бахьанце къахьегамхой ерригача организацеша цхьана барт болаш къахьегилга!

7. Даькъала хийла дерригача дунен тIарча къахьегамхой барт-цхьоагIо! ЛакхагIа айе пролетарски интернационализма байракх!

8. Масса а мехкашкара пролетареш, вIашагIкхета!

9. Вежарий моаршал хилда машар бахьанце, демократи бахьанце, социализм бахьанце къовсам лоаттабеча дерригача халкъашта!

10. Дерригача мехкашкара къахьегамхой! Машар цабохийтилгеи чIоагIбелгеи — вай ханара керттера гIулакх да! ЧIоагIа машар хилийтара, халкъаша шоайла барт болаш цхьана къахьегара тIехьа хила!

11. Дунен халкъаш! Ерригача паччахьалкхенаша массане а дизза а герз дIадаккхара тIехьа, атомнии водороднии герзашта тохкамаш делга даиман а соцадара тIехьа къовсам лоаттабе!

12. Дунен халкъаш! «Шийла тIом» цIенбенна дIабаккхараи дунен халкъашта юкъера кхоххам мелбараи тIакхувш хила! Дунен шоллагIча тIемах юхейиса юхкаш сихагIа дIаяхара тIехьа хила! Германеца машара договор яраи, Малхбузен Берлинера оккупационни режим дIаяккхараи тIехьа хила!

13. Даькъала хийла дунен социализма система! ЧIоагI а лулда тоа а лулда социалистически лагера мехкашка дахача халкъашта юкъера сийлахь-доккха доттагIал!

14. Вежарий моаршал хилда социализм хьалъеш доаллача сийлахь-доккхача китайски халкъа! Даькъала хилда советскии китайскии халкъашта юкъера цIаккха дохаргдоаца доттагIали барт-цхьоагIои — дерригача дунен тIарча машара низ бола чIоагIале!

15. Вежарий моаршал хилда социализм хьалъеш боахкача Албане Халкъа Республика къахьегамхошта! Даькъала хилда советскии албанскии халкъашта юкъера цIаккха дохаргдоаца доттагIали барт-цхьоагIои!

16. Вежарий моаршал хилда социализм хьалъеш боахкача Болгаре Халкъа Республикерча къахьегамхошта! Даькъала хилда советскии болгарскии халкъашта юкъера цIаккха дохаргдоаца доттагIали барт-цхьоагIои!

17. Вежарий моаршал хилда социализм хьалъеш боахкача Венгерски Халкъа Республикерча къахьегамхошта! Даькъала хилда советскии венгерскии халкъашта юкъера цIаккха дохаргдоаца доттагIали барт-цхьоагIои!

18. Вежарий моаршал хилда социализм хьалъеш боахкача, демократически наькъаца шоай мохк машаре вIашагIтохара тIехьа къувсаш болча Вьетнама Демократически Республикерча къахьегамхошта! Даькъала хилда советскии вьетнамскии халкъашта юкъера цIаккха дохаргдоаца доттагIали барт-цхьоагIои!

19. Даькъала хийла Германски Демократически Республика — машар бахьанце, цаI мара йоаца демократическии машар безеи Германи хилийтара тIехьа лоаттабеча къовсам тIа Германе дерригача прогрессивний низий чIоагIале! Вежарий моаршал хилда социализм хьалъеш боахкача ГДР къахьегамхошта! ЧIоагIлулда советскии германскии халкъашта юкъера доттагIал!

20. Вежарий моаршал хилда социализм хьалъеш, демократически наькъаца шоай мохк машаре вIашагIтохара тIехьа къовсам лоаттабеш болча Корейски Халкъа Демократически Республикерча къахьегамхошта! Даькъала хилда советскии корейскии халкъашта юкъера цIаккха дохаргдоаца доттагIали барт-цхьоагIои!

21. Вежарий моаршал хилда социализм хьалъеш боахкача Монгольски Халкъа Республикерча къахьегамхошта! Даькъала хилда советскии монгольскии халкъашта юкъера цIаккха дохаргдоаца доттагIали барт-цхьоагIои!

22. Вежарий моаршал хилда социализм хьалъеш боахкача Польски Халкъа Республикерча къахьегамхошта! Даькъала хилда советскии польскии халкъашта юкъера цIаккха дохаргдоаца доттагIали барт-цхьоагIои!

23. Вежарий моаршал хилда социализм хьалъеш боахкача Румынски Халкъа Республикерча къахьегамхошта! Даькъала хилда советскии румынскии халкъашта юкъера цIаккха дохаргдоаца доттагIали барт-цхьоагIои!

24. Вежарий моаршал хилда социализм хьалъеш боахкача Чехословацки Республикерча къахьегамхошта! Даькъала хилда советскии чехословацкии халкъашта юкъера цIаккха дохаргдоаца доттагIали барт-цхьоагIои!

25. Вежарий моаршал хилда Югославе Федеративни Халкъа Республикерча къахьегамхошта! Машари социализми бахьанце лоаттабеча къовсаме пайда хургболча тайпара чIоагIлулда советскии югославскии халкъашта юкъера доттагIал!

26. ДIайха моаршал хилда сийлахь-доккхача индийски халкъа! ЧIоагIлулда Советски Союзеи Индеи халкъашта юкъера доттагIали барт-цхьоагIои!

27. ДIайха моаршал хилда империализма духьал, шоай мехкаш шоай къаман лоIамехьа хулга чIоагIдараи машараи тIехьа къовсам лоаттабеча Индонезе, Бирме, Цейлона, Камбодже халкъашта!

28. ДIайха моаршал хилда афгански халкъа! ЧIоагI а лулда, дегIа а доагIалда Советски Союзаи Афганистанаи юкъера дикача лоалахой гIулакхаш!

29. ДIайха моаршал хилда империалистически низашта духьал, колониализм цIенъяь дIаяккхара тIехьа, шоай паччахьалкхенаш шоай къаман лоIамехьеи суверинитет йолаши хулга чIоагIдара тIехьа къовсам лоаттабеча Арабски Малхбоаленна!

30. ДIайха моаршал хилда шоай кортамукъалеи къаман лоIаме хулгеи бахьанце къовсам лоаттабеча Африка халкъашта! Кортамукъале хийла колониальнии шоай лоIамеи доацача мехкашкарча низIоткъама кIалха доахкача дерригача халкъашта!

31. ДIайха моаршал хилда машар бахьанцеи халкъашта юкъе барт-цхьоагIо хилийтар духьеи, шоай къам ший лоIаме хилийтара тIехьеи империализма духьали къовсам лоаттабеча Латински Америка халкъашта!

32. Даькъала хилда «шийла тIом» дIабаккхараи дерригача дунен тIа машар чIоагIбараи болча пайданна Советски Союзаи Америка ВIашагIкхийттача Штаташтеи юкъера доттагIали барт-цхьоагIои!

33. ДегIа а доагIалда, чIоагI а лулда Советски Союзеи Англеи халкъашта юкъера доттагIали барт-цхьоагIои!

34. Даькъала хилда Советски Союзеи Францеи халкъашта юкъера доттагIали барт-цхьоагIои!

35. ДIайха моаршал хилда милитаризми фашизми динъялара духьал къовсам лоаттабеча Германе Федеративни Республикерча къахьегамхоштеи цун дерригача прогрессивни низаштеи!

36. Даькъала хилда Советски Союзеи Италеи халкъашта юкъера доттагIлен гIулакхаш!

37. Даькъала хилда Советски Союзеи Финляндски Республикаи халкъашта юкъера доттагIали барт-цхьоагIои!

38. ЧIоагI а лулда, дегIа а доагIалда советски халкъаи Швеце, Норвеге, Дане, Исланде халкъаштеи юкъера доттагIлен гIулакхаш!

39. Даькъала хилда Советски Союзаи Австреи халкъашта юкъера доттагIали барт-цхьоагIои!

40. ДIайха моаршал хилда шоай мехкара кхыча паччахьалкхений тIема базаш дIаяхара тIехьа, демократическии ший лоIамеи мохк дегIабоалабара тIехьа, лоалахарча ерригача паччахьалкхенашца машари доттагIали хилийтара тIехьа къовсам лоаттабеча японски халкъа!

41. Даькъала хийла Советски Союза ленински арахьара политика — бе-башха общественни строй йола паччахьалкхенаш шоайла машаре яхара политика, машари адамий кхерамзлеи ца дохийташ чIоагIдара дерригача мехкашца а экономическии культурнии бувзамаш дегIадоаладара политика!

42. Даькъала хилда машара гIулакхи паччахьалкхен хьашташи вай Даьхен кхерамзлеи лораеш фелал йолаш ха тIа латта коталоний сийле шоашка йола денал дола Советски ТIема Низаш!

43. Даькъала хийла болхлой классаи колхозашкарча ахархойи цIаккха йохаргйоаца цхьоагIо — советски строя чIоагIеи йохаргйоацеи лард!

44. Даькъала а хилда, тоа а лулда СССР-а халкъий вежарий доттагIал — дуккха къамаш дахача вай социалистически паччахьалкхен низ а чIоагIал а духдувлаш бола хьаст!

45. Советски Союза къахьегамхой! Воай мехка экономика а культура а кхы цIаькха а низ болаш айлулга, воай социалистически Даьхен низ кхы дIахо а чIоагIлулга дергда вай! Коммунизм хьалъяра даькъе керда толамаш дахаргахьа долле!

46. Даькъала хилба исторе чухь эггара хьалха Беттага космически ракета яхийтарца, космически сигленаш сага караерзаю керда зама хьаелларца, вай Даьхен сийле яьккха Советски Iилмахой, конструкторaш, инженераш, техникаш, болхлой!

47. Городашкареи юрташкареи къахьегамхой! Укх гарггарча исторически хана толам боаккхаргба вай капитализмацарча машарерча яхье! ХIара сага сих лаьрхIа продукци яккхара США-на а кхыча капиталистически мехкашта а тIа а кхувргда вай, хьалха а даргда вай!

48. Советски Союза къахьегамхой! ХIара предприятеи стройкаи, хIара колхозои совхозои ворхI шера план ханал хьалха кхоачашъяра тIехьа къовсам лоаттабе! Дика ка а йоалаш семилетка кхоачашъяр — вай халкъа материальни хьал-торои культурни боарами кхы дIахо а лакхлургхилара бола тешам ба!

ШерагIа йоаржае дерригача халкъий социалистически яхь!

49. Советски Союза къахьегамхой! ЛоацагIарча балха денга довлар — СССР-е дунен тIа эггара лоацагIа балха ди хулга чакхдоаккхача новкъа лоархIамера этап я. Кхы а лакхагIа айдергда вай къахьегама хьинари, къахьегама социалистически дисциплинеи!

Даькъала хилда ворхI сахьатара балха ди!

50. Советски Союза къахьегамхой! Къахьегама овсарле лакхъяра тIехьа, технически прогресса тIехьа къовсам лоаттабеш хила! Комплексни механизации автоматизации балхашта юкъеозара тIехьа, консерватизманна, хIама соцаденна хилара, техника тIехьайиса хилара духьал къовсам лоаттабе!

51. Советски Союза къахьегамхой! Яхье хьалха латтарий, производства новаторий опыт шерагIа йоаржа а е балха юкъе а йоалае, шерагIа боаржабе рационализаторийи изобретателийи болам! ДикагIа пайда эца производственни низехи халкъа боахама торонехи!

52. Хоастам хилба коммунизм хьалъерий юххьерча мугIаре коммунистически къахьегама бригадашта, производства дикагIа болча болхлошта, новаторашта!

53. Промышленноста, гIишлоний, транспорта, болхлой! ПайданагIа хургйолчча тайпара дIаахийта капиталовложенеши материальни ресурсаши, тIагIертта къовсам лоаттабе паччахьалкхен дисциплина чIоагIа лелаяра тIехьа, планах йола заданеш кхоачаш а тIехккхоачаш а яра тIехьа хила!

54. Болхлой, инженераш, техникаш, мастераш! Мамогга дикагIа тоае производство, Iалашде предприятеша а стройкаша а цхьатарра лертIа болх белга!

55. Советски Союза къахьегамхой! Граммех тонаш хул, кепигехи сомехи миллионаши миллиардаши хул! ЗIамигачун а доккхачун а кхом беш хила производства массе а доакъошка, тIа-тIа дикагIа хилийта продукци, чухьнахьа баккха цунга шийга дIабода мах!

56. Еза-йоккха промышленность — беррига халкъа боахам дIахо лакхбара, халкъа вахара хьалторо тоаялара вай Даьхе тIемах лораялара низ чIоагIбара лард я! Сийле хийла еза-йоккхача индустре болхлошта!

57. Советски металлургаш! Производства техника а технологи а тоае! Руда доалла керда моттигаш караерзаяра сухал бе! Халкъа боахама дукхагIа руда, чон, болат, прокат, бос бола а наггахьа мара нийс ца лу а металлаш хилийта!

58. Машинаш ю болхлой! СихагIа Iомадийя карадерзаде болх овсаре беш йола машинаши оборудовании хьаелга! ТIагIертта къовсам лоаттабе халкъа боахама деррига доакъош технически дика Iалашдаь хилийтара тIехьа, автоматизаци яь дола технологически балхаш шерагIа юкъеозара тIехьа!

59. Мехкдаьттани газовии промышленноста болхлой! Хадданза сихде мехкдаьттеи гази йоаккхилга а уж доахкаш йола керда моттигаш караерзаелга а! Мехкдаьттах тайп-тайпара продукташ йоахача заводий балха низаш совдаха, мехкдаьтта продукташ дикагIа хилийта! ДукхагIа мехкдаьттеи гази лургда вай мехка!

60. КIора промышленноста болхлой! Комплексни механизации дукхагIа пайда боалаш дола кIора баккхара наькъаши шерагIа юкъедоаладе. Лакхъе къахьегама овсарле, чухнахьа баккха кIорага шийга дIабода мах, дикагIа хилийта кIор!

61. Советски энергетикаш, электростанцейи электросетейи строителаш а монтажникаш а! СихагIа болх дIа а болабалийта, кара а дерзаде энергетически керда низаш! ДукхагIа электроэнерги лургья вай мехка!

62. Химически промышленноста болхлой! СихагIа болх бе доладалийта керда низаш, дукхагIа хилийта химически продуктай тайпаш! ДукхагIа лургда вай мехка химически бедалах хьадаь геттара дика а дарегIа а дола товараш, дукхагIа ле юрта боахама минеральни удобренеш!

63. Советски строителаш! СихагIа хьалъе керда предприятеш, наха чуIе цIенош, больницеш, школаш, берий учрежденеш! ШерагIа юкъейоалае гIишлош хьалъяра индустриальни методаш. Онк долаши, хозеи, дарегIеи хьае гIишлош!

64. ГIишлой материалаш хьаеча промышленноста болхлой! ДукхагIа хилийта хьаеш йола материалаш, гIишлоний материалаш дикагIа хьае! Семилетка гIишлошта дукхагIа ле цемент, сборни конструкцеш, оатхалаш!

65. Хьуна, хьунах хIамаш еча, каьхата промышленноста болхлой! ДукхагIа лургда вай мехка геттара дика хьу, мебель, целлюлоза, каьхат!

66. Ейгача промышленноста болхлой! Къахьегамхошта дукхагIа лургда вай онк долеи хозеи кIадаш, дика барзкъаш, чIоагIа а товш а дола кога гIирсаш, дуккхача наха эшаш дола кхы товараш!

67. Кхачан промышленноста болхлой! Мамогга дукхагIа хьаде кхачан товараш, дикагIа хилийта кхачан продукташ!

68. Чкъаьрий промышленноста болхлой! ДукхагIа даха чкъаьрий! Дийла дадача фордашкеи океанашкеи чкъаьрий доахилга дегIадоаладе! ШерагIа пайда эца чудерзадаь долча хишха!

69. Советски транспорта болхлой! Сацданза мухьаш дIа-юха кхухьилга Iалашде! Пассажирашта деш дола гIулакх тоаде! Къовсам лоаттабе транспорта технически реконструкци яра тIехьа, шерра механизации автоматизации яра тIехьа.

70. Бувзама болхлой! ШерагIа дегIа а доаладе, тоа а де масса тайпара бувзама хIамаш! Почта, телеграфа, телефона, радио, телевидене, болх цхьаккха ала хIама доацаш дика тоабара тIакхувш хила! Бахача наха ду гIулакх тоаде!

71. Моттигерчеи кооперативнии промышленноста болхлой! ДукхагIа арахеца продукци, лакхъе производства культура! Мамогга дикагIа де бахача наха эша гIулакхаш!

72. Колхозникаши колхозницаши! Мамогга дегIабоалабе юкъара боахам, ебае екъаш йоаца фондаш — колхозий юкъарча боахама лард! Шерде колхозашта юкъера производственни бувзамаш!

73. Колхозникаши колхозницаши, совхозийи РТС-ийи болхлой, юрта боахама специалисташ! ДукхагIа ялат, дулх, шура, тха, фуаш, боамби, лен, шекар доаккха свеклаш, коартолаш, баьца дaараш, сомаш, кхыйола юрта боахама продукташ лургья вай Даьхенна!

74. Юрта боахама къахьегамхой! Маммога дукхагIа хилийта юкъара хьайбаш, шортта Iалашде доакъараш, лакхъе хьайбаша луш йола продукци, тоаде фуна гIулакх! ХIара сага сих хьайбай продукташ яхара укх гарггарча шерашка тIехьакхувргда вай Америка ВIашагIкхийттача Штаташта!

75. Колхозникаши колхозницаши, юрташкара механизатораш! ДикагIа пайда эца дикача техниках, лаьтханца деча балхаш тIа а хьайбай боахамашка а халача балхашта шерагIа комплексни механизаци е!

76. Совхозий болхлой! Юрта боахама продукташ дукхагIа а яха, царга дIабода мах чухьнахьа а баккха! Мехкара ерригa совхозаш хьоккхамеи дуккха пайда луши ергья вай!

77. Аханза даьдача лаьтташкара къахьегамхой! КaрагIдаьннар дIачIоагI а де, сов а даккха, фийг бола ялаташ массаз а хьувкъилга Iалашдеш хила, мамогга дегIадоаладе юкъара хьайбаш леладелга!

78. Колхозникаши колхозницаши, совхозий болхлой, юрта боахама специалисташ! Хьисап долаш лелабе боахам, дикагIа пайда эца лаьттах, сихагIа юкъейоалае севообороташ! Мамогга лакхъе лаьттанцарча балхий культура! ХIара бIаь-бIаь гектар лаьттан тIара лаьрхIа дукхагIа юрта боахама продукташ яхара тIакхувш хила!

79. Советски торговлеи общественни питанеи болхлой! Бахаш болча наха деш дола гIулакх дикагIа дара тIехьа къувсаш хила, наха эшар фуд хьожаш а тIа-тIа дукхагIа наха эшаш долча хIамашта уж Iалашбеш а хила.

80. Советски гIулакхера нах! Советски аппарата болх тоабе! Къахьегамхошта эшачун-дезачун дукхагIа терко е! Советски аппарата болх дикеи нийсеи хилийта!

81. Iилмани лакхарча школени болхлой! Iилма дIахо а дегIадара тIехьа, технически прогресса тIехьа къовсам лоаттабеш хила! Халкъа вахарцара бувзам овхийта! Коммунизма заманна маэшшара бола специалисташ кийчбе!

Даькъала хилда хьалха латта советски Iилма!

83. Литератураи искусстваи болхлой! СийрдагIа хьахьокха шоай произведенеш тIа советски наьха вахар а цар гIулакхаш а! Лакхара идейность йолаши художественни говзеи произведенеш хилийтара къовсам лоаттабе! Литератураи искусстваи халкъа вахарца, хIанзарча вай ханаца айхагIа, хадаргбоацаш бувзам хилийта!

83. Халкъа просвещене болхлой! Тоаде бераштa хьехилга, школа вахарца, производстваца айхха ювзаенна хилийтара тIехьа къовсам лоаттабе! Къахьегам безаргболаши советски Даьхенна, коммунизма гIулакха тешаме хургйолаши кхее тIакхувш йола тIехье!

84. Наха дарбаш ду болхлой! Тоа а де, дегIа а доаладе халкъа унахцIено лораелга, дарбашдечеи санитарнии учрежденей балха культура лакхъе! Практика юкъеоза дарбай Iилма гучаяьнна кердагIа йола говзалаш!

85. Даькъала хийла къахьегамхой депутатий Советаш — вай мехкарча Iаьдала бокъонца йола халкъа органаш!

86. Советски профсоюзаш! Мамогга дегIадоаладе болхлой классаи интеллигенцеи творчески инициатива а хьинар а, производстванна доал дара дукхагIа юкъеоза болхлой! Болхлойи гIулакхерча наьхеи материальни хьал-торо а культурни боарам а дIахо а лакхдара тIехьа кIорда ца деш къахьегаш хила!

87. Даькъала хилба советски кхалнах — коммунизм хьинаре хьалъераш!

88. Даькъала хийла Ленински комсомол — коммунистически парте тешаме помощник а резерв а, коммунизм хьалъерий хьалха латта къона отряд!

89. Коммунисташи комсомольцаши! ССКП XXI-ча съезда решенеш кхоачашъяра, СССР-а коммунизм оттаяра тIехьа дерригача халкъо лоаттабеча къовсама хьалха латта!

90. Комсомольцаши комсомолкаши, советски кагирхой! Коммунистически хьисапе болх бе а даха а Iама! Лаккхера моральни гIулакхаш Iомаде шоай дегIамашта! Сакхеташи кIаьд ца луши дола коммунизм хьалъераш хила!

91. Пионераши школьникаши! ТIагIертта а кIорда ца деш а Iомаде Iилмаш, къахьегама оамалаш! Сийлахь-доккха Ленина гIулакх бахьанце, коммунизм бахьанце хьинаре къовсам лоаттабергбола нах хила кийчле!

92. Даькъала хилда коммунизм хьалъеш доалла сийлахь-доккха советски халкъ!

93. Даькъала а хилда, чIоагI а лулда Коммунистически партии советскии халкъи цIаккха вIашагIдаргдоацаш кхотаденна хилар — социалистически Iаьдала низаш духдувла хьаст, коммунизм хьалъяра керда толамаш доахарг хилара тешам!

94. Даькъала хийла Советски Социалистически республика Союз — вай мехкарча халкъий доттагIлен чIоагIале, машареи, демократени, социализмани цIаккха йохаргйоаца чIоагIале!

95. Даькъала хийла вай хьамсара Советски правительство!

96. Даькъала хийла Советски Союза Коммунистически парти — коммунизм хьалъяра тIехьа советски халкъо лоаттабеча къовсама дегаш ураувттадеш а хьалхле лелаеш а бола сийлахь-боккха низ!

97. Марксизман-ленинизман байракха кIал а этта, коммунистически партега хьалхле а йолаш хьалхашкахьа, коммунизм котъяларгахьа долле!

98. Даькъала хийла коммунизм — дерригача адамий къаьга сийрда кхоане!

Советски Союза Коммунистически парте Центральни Комитет

Советски Iилмаи техникаи толам

* * * * * * *

Советски Союза кхоалагIа космически ракета урагIа яхийтар

ТАСС беча хоамах 4-ча октябре 1959-ча шера, космически аренаш тахка а планеташ тIа аха а оттаяь программа кхоачашъеш, Советски Союзе кхоалагIа космически ракета урагIа яхийтай.

УрагIа яхийтар дуккха а лагIаш дола ракета я. Ракета керте латт планеташка юкъе хоамбергбола автоматически станци. Ракета юххьерча лагIа, планеташта юкъе хоам бергболча автоматически станцена эшаш йола сухал а енна из яха еззача новкъа яьккхай.

Планеташта юкъе хоамбергболча автоматически станцена хьожабаь никъ ба, урагIа а яха, 10 эзар километр мара гаьна йоацаш, Бетта гонахьа гIолла тIех а яьнна, юха Лаьттангахьа чуйоагIаргйолаш. ХIаьта берригa а автоматически станце бе лаьрхIа никъ Лаьттан къилбаседан полушаре тIара цунга хьежа йишхургйолаш а ба.

Советски космически ракета юххьера лагIа 1553 килограмм дозал долаш да (доагам доацаш).

Планеташта юкъе хоамбергбола автоматически станци оттаяьй ракета юххьерча лагIана буххье. Ший яха езача новкъа яьнначул тIехьагIа, автоматически станци, ракета юххьерча лагIах дIа а къаьста ший никъ бе йолалургья. Цунна дукха гаьна доацщаш додаш ракета юххьера лагIа хургда.

Планеташта юкъера автоматически станци космически аренашка дуккха а Iилма тохкамаш де лаьрхIа я. Цу станцена тIа космически аренашка Iилма тохкам а бергболаш, баьча тохкама хоам радиоца дIакхайка а бергболаш йола дуккха а тайп-тайпара аппараташ а латт, хIаьта цу аппараташта эша йIовхал нийсъергйола машинаш а латт. Станце Iилма-тохкама аппараташта а машинашта а еза электрически ток, цу чу латтача маьлха зIанарех электрически ток еш йолча, маьлха батареяша лу. Ерригa станци 278,5 килограмм дозал долаш я. Юххьерча лагIа тIа латтача тайп-тайпарча лоархIама аппаратий а царна электрически ток телача аппаратий а дозал 156,5 килограмм я. Цу тайпарча ерригача а аппаратий дозал 435 килограмм я.

Планеташта юкъерча автоматически станце космически аренашка Iилма тохкам беш беча балха а, станце беча наькъа а хоам беш шиъ радиопередатчик я цу станцена тIа. Цул совгIа, масса а хана цу станце беш болча наькъага хьожаш Лаьттара радиостанцеш а хургья.

Планеташта юкъерча автоматически станце хIара денна 2—4 сахьата ший балха хоам бергба программа лаьрхIача тайпара. ХIаьта цун аппараташка бе беза болх байташ а, цар баьча балха хоам хьаэцаш а, уж нийсъеш а, царна доалду Лаьттарча вай Советски Союза радиостанцеша.

КхоалагIча космически ракета бу никъ хьакхайкабергба ерригача а Советски Союза радиостанцеша.

Планеташта юкъерча автоматически станце беча балха хоам эггара хьалха хьайийцаб 4 октябре 13 сахьат даьлча. Из хоам хьаэцаш шин сахьата болх баьб. Цу хана ракета 108 эзар километр Лаьттана гаьна яр.

КхоалагIа советски космически ракета а планеташта юкъера автоматически станци а урагIа яхийтаро торо лургья Iилма космически аренашкара хIамаш дикагIа тахка а, довза а, цунна дерригача дунен Iилма космически аренаш тахкара доккха новкъостал де а.

Советски Союзо кхоалагIа космически ракета урагIа яхийтаро дерригача дуненга цIаькха а хайтар, советски Iилма дерригача дунен Iилмашта хьалха латтилга а, социалистически система капиталистийчул толашагIа йолга а.

* * *

Эггара хьалха Советски Союза Лаьттан спутник урагIа яхийта 2 шу дузача дийнахьа 4-ча октябре урагIа яхийта Советски Союза кхоалагIа космически ракета Беттагахьа йодаш латт. 4-ча октябре 18 сахьат даьнначa хана 145 эзар километр никъ баьб цо. Цо баьча наькъа тохкам бича гуш да нокъазара ца йоалаш шийна хьожабаьча новкъа из нийса йодаш хилар а, цун ерригa а Iилма аппараташа дика болх беш хилар а.

* * *

5-ча октябре 12 сахьат даьнначa хана Советски космически ракета 248 эзар километр никъ баьб. Сихха лоархIам беча электронни машинаша гойт ракета шийна хьожабаьча новкъа а хила лаьрхIача сухалца а йодаш хилар.

КхоалагIча космически ракета сухал, хьалха урагIа яхийта хиннача шин советски ракетайчул кIеззига чухнагIа я, хIана аьлча Бетта гона тIех а яьнна Лаьттангахьа юха чуя езаш из йоландаь.

* * *

6-ча октябре 17 сахьати 16 минути яьлча 2,5 сутки никъ баь Лаьттантара Беттага хьал а кхаьча, 7 эзар километр мара Бетта гаьна йоацаш, цун гона тIехйолаш яр Советски кхоалагIа космически ракета.

Ракета ерригa аппараташ бокъонца бе лаьрхIача тайпара болх беш а я, хIаьта ракета нийсса шийна хьожабаьча новкъа а йода.

Бокхха хоам

Доккха цIей эттача санна гIадбаха, дегаш раьза хинна бар Первомайски районера къахьегамхой, Бетта гонахьа лела кхоалагIа космически ракета урагIа яхийтача дийнахьа.

Доккха хIама карагIдаьннад сиглений къайленаш гучаяхара масса йола капиталистически паччахьалкхенаш тIехьа йита, эггара хьалха Беттагеи тIаккха цунна гонахьеи леларгйола космически ракеташ урагIа яхийтача советски Iилмахошта.

ВорхI шера план ханал хьалха кхоачашъяра шоай бола низ тIабахийта къахьега лаьрхIад районерча къахьегамхоша.

С. ШАДИЕВ,
Первомайски райисполкома председатель.

КхоалагIа космически ракета—дега гIоз я

Дерригача советски халкъаца цхьан дог гIоздаьккхар нохч-гIалгIай гIай халкъа а 1959 шера 4 октябре кхоалагIа космически ракета яхийтай аьнна баьча хоамо.

Эггара хьалха космически ракета Беттага яхийтарца дерригача дунен тIа вай Даьхен сий даьккхача советски Iилма болхлоша, конструктораша, инженераша цIаьхха а йоккха котало яьккхай космос караерзаяра.

Царна карагIадаьнначун, цар яьккхача коталон мах баь саг варгвац. Гетта лелача автоматически лабораторе Бетта го а баьккха, керда хоамаш дергда, цIаккха адамо зем бакханза йолча бетта вокх оагIорахьара долчун хьакъехьа, цул тIехьагIа юха лаьттангахьа а йоагIаргья.

Советски Iилма болхлоша, инженераша космически аре Iомаяра хьалхашкахьа керда, боккха гIа баьккхаб. Дерригача дунен тIарча халкъа а советски Iилма болхлошта а карагIдаьннaчо гIаддига, царна ловцаш доахаш да.

Ленински коммунистически парте лаьца никъ, коммунизм вайга оттадургйолга хьахойташ я советски Iилмахоша тахан космосе ухийта ракеташ. Эзараш шераш дIаухаш бIарга ца дейна тамашийна хIамаш, турпала Октябрьски социалистически революци яьннача хана денз, гучадувлаш латт: кхоалагIа йола космически ракета бетта го боаккхаш йоагIа, космосе тохкам бергбола автоматически станци шийцара итт эзар километр мара Бетта гаьна йоацаш, дIа а къоастаяь.

КхоалагIа советски ракета Беттага яхийтара Iилмахошта карагIдаьннaчо дувцилга йоаццаш дог гIоздаьккхад тха института болхлой.

О. МАЛЬСАГОВ, И. ОЗДОЕВ,
Нохч-ГIалгIай меттеи истореи Iилма-тохкама института болхлой.

Дошо гуйра

Шелал кхийтта гаьний гIаьнаш а кхы йола баьцаш а IажагIа ерзаш хиларах «дошо» яха дош тIатохаш хиннад гуйранна. Ишта а доацаш, бокъонца нийссача маIанийца ала йиш я 1959 шерарча гуйрах «йиззаь дошо гуйра», аьнна. Дуне мел латт адамашта диццала йиш йоацаш, куралца кер бузаш, дог гIоздоахаш хIамаш да укх гурахьа Советски Сага—турпала карагIдаьннараш. Советски Саго шийна беннача новккъа, Советски Союза герби байракхи ийца Беттага яха шоллагIа советски космически ракета, дунен тIа эггара хьалха Советски Саго, бутув ша эттIабе аьнна, хьа а даь хи тIа даьнна атомни ледокол «Ленин», «шийлача тIема» ша бошабе, адамий ираза никъ лаха, дагавала Америка ВIашагIкхийттача Штаташка хинна цIавена СССР Министрий Совета Председатель Н. С. Хрущев, тIеххьара а, автоматически станци а йолаш, Бетта го баккха яхийта кхоалагIа советски космически ракета — царех цаI хилча а гуйрах духхьаларча маIанийца «дошо» ала мегаргдолаш, селла доккхий хIамаш да уж.

ЦIаьхха а, цIаьхха а ала догдоагIа тахан Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце 42 шу даларга долча ССКП ЦК тIахьехамаш тIара дешаш:

«Даькъала хилба космически сигленаш саго караерзаяра, керда зама хьа а еллаш, дунен тIа эггара хьалха Беттага космически ракета яхийтарца вай Даьхен сий даьккха бола советски Iилмахой, конструктораш, инженераш, техникаш, болхлой»!

ХЬ. ОСМИЕВ,
писатель.

Дог гIоздоаккха кхаъ

4-ча октябре, Советски Iилмахоша говзалца хьаяь дунен тIа эггара хьалхара лаьттан спутник хийца ши шу дузача дийнахьа, цхьаьккха а керда толам баьккхаб Советски Iилмахоша — Беттагахьа яхийтай кхоалагIа космически ракета. Цу кердача толамо цIаьхха а бакъду вай советски Даьхе низ болаш йолга.

ЧIоагIа дог гIоздоаккхаш кхааш да советски наха укх тIехьарча хана хезараш — Бетта тIа яхийта ракета, дуне тIа эггара хьалха атомни энергеца болх бергболаш хьал а даь ший наькъа даха лела советски ледокол «Ленин», США а ваха толамца шебихьа никъ кхоачаш а баь цIавена ССКП ЦК Хьалхара секретарь, СССР Министрий Совета Председатель нов. Н. С. Хрущев, Беттагахьа яхийта кхоалагIа космически ракета. Цу толамо белгалду хIара ди тIехьагIа советски Iилмахоша дукхагIа космос караерзаеш латташ хилар.

Цу кхааша дог айдарца кхы а чIоагIагIа хьинар тIадахийта къахьегаш ба хIанз советски нах, царца ба халкъа дешара болхлой а.

Ала безам ба са, **кхы а доаккхагIа толамаш даха низ кхоачалба вай Iилмахой, вай еза Даьхе кхы а чIоагIагIа хургйолаш!**

С. ГАЙСУЛТАНОВ,
Нохч-ГIалгIай АССР-а просвещене министра заместитель.

Доккха дика хетар

Ерригa уйла тIаяхийта ладийгIар оаха кхоалагIа космически ракета, шийца автоматически станци а йолаш, яхийтай аьнна баьча хоамага. Ма боккха лоархIам болаш толам ба из советски Iилмахоша баьккхар! Ши шу дизад дунен тIа эггара хьалха вай мехка лаьттан спутник урагIа яхийта, хIаьта укх шера сентябрь бутт-м наьха дегаш гIоздоахаш долча доккхийча кхааех бизза ма барий.

Тахан вай советски наха хьаяь кхоалагIа космически ракета космосе лел. Цо цIаьхха а белгалду социалистически система капиталистическичул тIех хилар.

Оаха, студенташа доаккхал ду из Iалаьмате боккха толам баьккхараш вай советски Iилмахой, инженераш, конструктораш, техникаш, болхлой хиларах. **«Ираз долаш хилба хьа никъ, тха автоматически станци!»**— ях оаха, студенташа.

М. ЮСУПОВ,
пединститута студент.

ПАРТИЙНИ ВАХАР

Занятеш йолаеннача хьалхарча дийнахь

Партийни дешара керда шу укх шера дика дIадоладаьд МагIалбика районе. Аьхки салеIачул тIехьагIа коммунисташи, комсомольцаши, парте боацарий активисташи юха а болабеннаб шоай политически кхетам лакхбе, марксизмаи - ленинизмаи теори кIоаргга Iомае.

Районерча дукхагIа йолча организацешка ший ханнахьа а, йоаггIача тайпара дика кийчо яь а, деша дIаяз мел веннар занятешка баьхка а дIайолайир занятеш.

Партийни дешара керда шу дика дIадоладе гIерташ дукха къахьийгар районерча первични партийни организацешеи парте райкома политически просвещене кабинетои.

Соахка санна 25 саг чувоагIаш йола методически группа вIашагIъеллай районе. ХIаьта, занятеш дIайолаеннача хьалхарча дийнахьа цу группа членаш занятешка баха уж мишта хул хьожаш хилар.

Бакъда, белгалде дезаш да, кердача дешара шерага кийчлуча хана пропагандистий кадраш хьакъоастаяра гIулакх, доаггIача тайпара терко а яь, чакхдаьккха ца хилар. Хьалха дIаяхача хана пропагандистски болх банза а ба цхьабола пропагандисташ.

Соахка хинначул дукхагIа ба тха районе партийни дешар дешаргдола нах. Къаьстта ССКП истори Iомаде раьза бараш дукхагIа хиннаб. Соахка 19 кружок мара ца хиннача, укх шера 36 кружок я парте истори Iомадергдолаш, цар чу дешаш 584 саг а волаш.

Дика а лакхача идейно-политически боараме а чакхъяьлар занятеш конкретни экономика Iомаеш йолча кIоарга бурув тохача конторе вIашагIъеллача кружокеи, парте истори Iомадеча МВД парторганизацеи № 2, № 6 йолча школашкеи вIашагIъехкача кружокашкеи.

Укх шера дешара шу дIадоладара юкъе пхьадола кхоачамбоацараш а да тха. Районе занятеш дIайолае езаш хиннача 60 организацех 5 организаце занятеш ца хулаш ехай. Хьалхара занятеш ца хулаш йисар газови промыслеи транспортни контореи пропагандисташ командировке а бахийта цIагIа ца нийслуш бисар бахьан долаш, хIаьта «Ингушски» яхача совхозеи, жилищно-коммунальни контореи партийни организацеша дика кийчо ца яр бахьан долаш ехар хьалхара занятеш.

Цул совгIа «Ингушски» яхача совхоза парторганизаце пропагандист вола нов. Б. Коригов горкоме вIашагIъеллача семинаре а индивидуальни консультаце а венавацар, цудухьа дешара план а дIакхаьчаяцар цунга, пропагандиста бехках ехар занятеш «Кавказ» яхача колхозе вIашагIъехкача шин кружокашка а.

Уж кхоачамбоацараш сихха дIадаха а деза, дешара шу чIоаггIа теркам тIабахийта дIадахьа а деза.

К. ЗЫСКУНОВА,
ССКП МагIалбика горкома политпросвещене кабинета заведующи.

Комсомольски дешара шу доладеннад

Дика кийчо яь дIадоладаьд укх шера комсомольски дешара шу крекинг-завода комсомольски организаце. Заводе вIашагIъехкай ВЛКСМ истории, ССКП истории, конкретни экономикеи Iомаеш йола кружокаш. Укх шера комсомольски дешара кружокашкеи семинарски группашкеи дакъа лоацаш цхьа бIаь гаргга комсомольцаш ба заводе.

Дешарах дика кхеташ бола установкай начальникаш хьожабаьб кружокашта хьалхле лелае. Царех ба № 43/1 йолча установка начальник З. Н. Хачатурова, № 11/12 йолча установка начальник А. Н. Розинберт, № 9 йолча цеха начальник А. В. Кудахтин. ССКП истори Iомадеча кружока пропагандист я партийни балха дика опыт йола, партийни дешара лакхера образовани йола, кхерамах лоравалара техника инженер нов. С. П. Ревина.

Нов. Ревина хьалхара беседа ССКП исторе кердача учебниках лаьца йир. Цу тIерача цхьадолча хувцамех дийцар. Цул тIехьагIа халкъа боахам дегIабоалабара а советски нах машаре бахара а тIехьа вай партес беча балхах лаьца дийцар цо. хIаьта цо дийцар завода партийни организаце балхаца, дерригача завода декхараш ца дувзаденна а дар. Цо дувцачунга ладувгIаш ваьгIача № 9 йолча цеха токара Лялин Виктора аьлар, сий долча вай парте истори Iомаде ше чIоагIа безам болаш ва аьнна. хIаьта хIанз парте ваха кийчлуш волча хана боккха пайда а бартба шийна цунах.

ЧIоагIа раьза хилар кружоке ладувгIаш хиннараш ишта дикача шоай пропагандиста.

К. ЗАБЕЛИН,
Грознерча крекинг-завода ВЛКСМ комитета секретарь.

Мела лелабаьб болх

Укх деношка Назрановски юкъерча школа парторганизаце отчетно-харжара собрани хилар.

Собране отчетни доклад яьча нов. А. Ковтуна дийцар, халкъа дешар эргадаккхарца дувзаденна хьехархой коллектива хьалхашка эттача декхарехи, хIаьта цунга хьежжа школа эргаяккхара тIехьа партийни организацеи хьехархой коллективои баьча балхахи.

Докладчика а, докладах лаьца къамаьлаш даьча коммунисташа а парторганизацеи ерригача школаи балхацарча дика дарашка хьежжа дуккха кхоачамбоацараш а гучадаьхар.

Коммуниста нов. Мамиева белгалдир дешанзеи кIезига дийшаи болча наха дешар хьехара юкъе хинна дуккха кхоачамбоацараш. Цхьаболча хьехархоша, дийша нах дешанза ба, хIаьта уж деша шоаш Iома а баьб яхаш, ца доагIаш ахчаш ийдаьд.

Партийни организаце йоаггIача тайпара контроль лелаяьяц дешанза болча наха дешар Iомадара гIулакха. Цунах лаьца дийцар коммунисташа Голиковеи Жарковеи.

Школаи дешархой даьй-ноанойи бувзам мела хилар а, цхьаболча дешархой дисциплина во хилар а, хIанз школа кердача планах болх бе йолаеннача хана школа балхаца дуккха кхоачамбоацараш хилар а белгалдир собране.

Партийни организаце балха юкъера кхоачамбоацараш дIадахарахи, сихагIа парторганизаце болх тоабарахи йола решени тIаийцар собране хиннараша.

Н. ПАШЕННЫХ.

Отчетни доклад во оттаяьяр

Укх деношка «Ингушски» совхоза 3-ча отделене партийни организаце отчетно - харжара собрани хилар. Собране доклад йир парторганизаце секретара нов. М. Булгучева. ЙоаггIача тайпара собранега дика кийчо ца яр бахьан долаш докладчико дийцар дукха кхеталуш дацар.

Отчетни доклад дика оттайир — керттера дарех дош долга кхетадаьдацар нов. Булгучева. Цудухьа хала дар, цо яьча докладах партийни организаце балхах керттерадар малагIа да, малагIа декхараш кхоачашдеш коммунисташа болх баьб, малагIа декхараш кхоачашде отделене къахьегамхой цар оарцагIа баьхаб, кхетаде.

Коммунисташа чIоаггIа критика йир парторганизаце секретара. Къамаьл даьча коммуниста нов. Х. Бараховеа белгалдир парторганизаце секретара партийни балха йоаггIача тайпара терко еш хинна ца хилар, боахама гIулакхаш кхоачашдара коммунисташ юкъе а озаш лоархIамегIа дола дешаш партийни собранешка дувца увттадаь хинна ца хилар.

Коммуниста нов. Я. Матиева дийцар къахьегамхошта юкъе беш бола политически болх мела хилар, отделене вIашагIъелла хиннача текущи политика кружока занятеш лохача боараме чакхъювлаш хинна хилар, совхоза болхлой хьалхашка латта декхараш кхоачашдара боаггIача тайпара оарцагIабоахаш ца хилар.

Иштта критика йир коммунисташ совхоза кулгалхошта а къаьстта совхоза партбюрона а, хIана аьлча боахама декхараш кхоачашдара совхозе эггара тIехьайисарех кхоалагIа отделени йоллаше а цар новкъостал деш ца хилар бахьан долаш.

Зуламе гIулакхаш леладеча нахаи, къахьегамеи партийнии дисциплина телхаеча нахаи духьал къовсам лелабара гIулакх а мела лаьттад партийни организаце.

Белгалдаь кхоачамбоацараш сихагIа дIадаха а парторганизаце болх тоабе а лаьрхIа шерра решени тIаийцар собране.

Ц. ВИСАНГИРЕЕВ.

№ 19 йола „Агитатора блокнот"

Нохч-ГIалгIай обкома пропагандаи агитацеи отдела «Агитатора блокнота» 19-лагIа йола номер араьннай.

«Беседашта йола материалаш» яхача рубрика кIал блокнота тIа кепа теха я Нохч-ГIалгIай АССР-а юрта боахама министра Я. Андреева язъяь «ДоаггIача тайпара накъа гIо ССКП ЦК-а Пленума» яха статья.

«Семилетке хьалха латтараш» яхача разделе я «Малгобекнефта» орден лелаеча промысла заведующе М. Паука «Шера йола план Сийлахь-боккхача Октябра 42 шу дизарга кхоачашъе» яха статьяи, Шалински районерча «Джалка» яхача совхоза 2-ча отделене звеньевой волча Зармаев Абдул-Саида «ХIара гектара тIара 200 центнер хьажкIаш яхара тIехьа» яха дувцари.

«Агитационни балха опытах» яхача рубрика кIал кепа теха я «2-гIа йола призвани» яха С. Долгова корреспонденци. Цу тIа дувц «Красный молот» яхача машиностроительни чугунно - литейни цеха агитатора В. Бервинова балхах лаьца. Блокнота тIа кепа теха я «Германски Демократически Республика 10 шу далар» яха М. Васильева статья.

Агитатора новкъостала лаьрхIа белгалъяь я блокнота тIа октябрь бетта е езача беседай темаши литературеи. Агитбригадашта лаьрхIа блокнота тIа кепа теха я хьажкIех лаьца йола частушкаш а.

Фу хьахьеккхар партийни дешара хьалхарча занятеша

Дукха, керда творчески хIамаш юкъе даьхкад партийни организацей хьехама балха XXI-гIа съезд хиннaчул тIехьагIа. Коммунистийни парте боацарийи чIоагIа безам бахаб политическии экономическии хIамаш Iомаде а культуреи искусствои йовза а.

1-гIча октябре керда партийни дешара шу доладеннад. Кружокашкеи, политшколашкеи, семинарски группашкеи хиннача хьалхарча занятей итогаша хьахьеккхар юххьанцарча партийни организацеша, ССКП райкомаша, горкомаша керда дешара шера кийчлуш боккха болх баь хилар. Партийни организацей секретараша новкъостал даьд коммунисташтеи парте боацача активисташтеи дикагIа йола дешара форма а предмет а харжа, ССКП райкомашеи горкомашеи дикагIа бола пропагандисташ къоастабаьб.

200 саг юкъе а волаш, парте обкомо итт денна вIашагIъехка хиннача пропагандистий курсаша дикка лакхбир цар теоретическии методическии кхетам. Курсе хиннача наха дуккха лекцеш йиийшар ССКП XXI-гIча съездо оттадаьча керттерча практически теоретическии дешаех лаьца.

ЧIоагIа теркам тIабахийтар пропагандистски балха методикана. ССКП истори Iомадеш болча пропагандисташта «Советски Союза Коммунистически парте истори» яхача учебниках лаьца обзор елар, кружокашкеи семинарашкеи е езача занятешта йола дешара планаши программаши дIайовзийтай берригача пропагандисташта. Занятей хьалхарча темаех йола методически лекцеш йиийшар пропагандисташта.

Дика цхьоагIо йолаш, идейно-теоретически боарам лакха болаш, наха дика дакъа лоацаш чакхъяьлар занятеш Сунженскии, Каргалинскии, Сталинскии, Гудермесскии, республикерча кхычеи районашкарча кружокашка, политшколашка, семинарски группашка. Масала, Наурски районе хьалхарча дийнахьа 43 кружокеи политшколеи хилар занятеш. ХIара коммунисто ший идейно-теоретически боарам лаьрххIа лакхбара марксизма - ленинизма Iомаяра мел эшар даьд партийни организацеша. ДукхагIа бола коммунисташи парте боаца активисташи Советски Союза Коммунистически парте истори Iомаде болабеннаб. Занятеш йолаялале хьалхагIа массехказза техкар парте райкомо пропагандисташ кийчбеннабий, занятеш йолалург йола ди а моттиг а царна хой, цIенош кийча дий хьожаш. Из дар бахьан долаш хьалхара занятеш елга дика вIаштIехьдаьлар.

Наурски районе занятеш дика чакхъяьлар «Комсомольский» яхача совхозе пропагандист волча нов. Смонара, Наурски комсий совхозе — философи Iомаеча кружока пропагандиста нов. Васильева.

Наурски дулха-шурий совхоза юрта боахама конкретни экономика Iомаеча нов. Ульянцев пропагандист волча кружоке лекцеш оттабаьб юрта боахама специалисташ, планови отделера болхлой, механизатораш. «Социалистически юрта боахами коммунизма материально-технически база йиллара бола цун лоархIами» яхача темах лаьца хьалхара лекци йиийшар совхоза керттерча агрономо нов. Лозицке. Нов. Н. С. Хрущева США даьча къамаьла юкъера цхьадола дешаш а кхувлаш, бакъдола хIамаш дийцар лектора юрта боахам дегIабоалабара эггара чIоагIагIа лоархIам болашагIа яр еза-йоккха индустри хилара хьакъехьа, мехка юрта боахаме а, шоай совхозе а къахьегама овсарле лакхъяра хьакъехьа, шуреи дулхи даккхара СССР дунен тIа эггара хьалхарча моттигеи, тха даккхара шоллагIча моттигеи латташ хилара хьакъехьа.

Нов. Лозицке долчча бесса дийцар юрта боахама производстве электрификаци яра а ялаташ хьувкъадара уж боккха лоархIам болаш хилара а хьакъехьа, цо цIераш яьхар нормах 40 гектар мара дIае ца езача «ДТ-54» яхача трактораца дийнахьа 99 гектар дIаювш болча тракториста нов. Таврисеи, прицепщикаша Ступина Марияйи Лазько Надеждайи. Трактористa дийнахьа доаккха алапи 123 сом да, хIаьта прицепщикаша 50—70 сом доаккх.

Мехкара хьайбай боахам дегIабар дувцаш ше ду къамаьл совхоза вахара юкъерча бакъдолча хIамашца чIоагIдора лектора. Шера йола паччахьалкхенга дулх дохкара план 5-ча октябре кхоачашъе а, шу чакхдалалехьа кхы тIа совнагIа 500 центнер хьакхий дулхи 700 центнер бежан дулхи йохка а лаьрхIад животноводаша. Планал совгIа 600 хьакха я хьакхий-товарни ферме. Свинаркаш болча нн. Кулаковас, Симоненкос, Кравченкос хIара яхкача хьакхийна тIехьа 20-22 хурск хьалкхеяьй. Нек ду коа тIара оалхазараш дебадар духьа 20 гектар боккха Iам баьб совхозо. Цунах торо хургья 1960 шера 60 эзар боабашк кхее а 70 тонн чкъаьрий даха а.

Шийна тIадиллача партийни гIулакхах боккха бехктокхам хеташ болх баьб Урус-Мартановски районерча «Красноармейски» яхача совхоза шоллагIча отделене текущи политика кружока пропагандист волча нов. Джаналиева. ЧIоагIа безам тIабахийта ладийгIар коммунисташеи парте боацача активисташеи Советски паччахьалкхенна керте латта нов. Хрущев США вахар дунен халкъашта юккъера лоархIам болаш хилара хьакъехьа цо дийцачунга. Пропагандиста дийцар Англе, Франце, Китае, Венгре, США, Чехословаке, кхыча мехкий паччахьалкхен деятелаша даь къамаьлаш. Занятеш хургйола цIа дика кийчдаьдар.

Дика чакхъяьлар занятеш цу районa Мичурина цIерахча совхозерча нов. Божко пропагандист волча юрта боахама конкретни экономика Iомаеш йолча кружоке а, Ачхой-Мартановски района дуккхача кружокашкеи политшколашкеи а.

Занятеш дика дIаяхьара, пропагандисташ кийчбара чIоаггIа накъаяьлар политически дешара кабинеташ.

ДIахо кхы а дукхагIа пайда эца беза политически дешара цIеноехи кабинетехи, пропагандисташтеи къаьст-къаьста шоаш теори Iомаеш болча нахаи цар дукхагIа новкъостал дергдолаш а, дикагIа йола опыт хьавIашагIа а теха дIайоаржаергйолаш а.

Пропагандисташтеи къаьст-къаьста шоаш теори Iомаеш болча нахаи долча новкъостала вай парте теории истории дувцаш, коммунизм хьалъяра а коммунистически хьехам балара а хьакъехьара дешаш дувцаш лекцеш ешаргйола гIулакх вIаштIехьадаккха деза политически дешара кабинеташа.

Цхьайолча партийни организацешка хьалхарча дийнахьа занятеш еча хана доккхий кхоачамбоацараш гучадаьннад. Цхьабола пропагандисташ дика кийчбенна ца хилар бахьан долаш догматизми школярствои йолаша вахарцеи коммунизм хьалъярцеи бувзам боацаш а хьехаш моттигаш нийсъеннай. Коммунизма идеяш вахарца бувзам боацаш а хийра яьха а хьехар. Советски нах коммунистически хьехамца хьалкхебара керттера гIулакх лоархIаш долча политически дешара лоархIам боабора цо.

Политически дешар къаьстта во вIашагIделладар хьалхарча дийнахьа Шалински районе. Цига юрта боахама опытни станцерча партийни организаце вIашагIъехка хиннача юрта боахама конкретни экономика Iомаеча кружоке а политшколе а занятеш йохаяьяр.

Цхьадола боккхача лоархIамера керда дешаш дувцаш а тIеххьара, 20 шерал совгIа йола, парте лоархIамегIа дола балхаш даь ханаш тIаязъяь а дола ССКП историе керда учебник кепа теха арадаларца дийза а, хIаьта иштта парте турпала истори Iомаделга хIара коммуниста декхар а лоархIаш политически дешара системе ССКП истори шерра Iомаделга вIаштIехьадаккха деза. Цхьабакъда, из кхетадаьдац парте Шалински райкомо а цхьаболча пропагандисташа а.

Колхозное яхача юрта юкъерча школе занятеш кийч ца а еш парте историе 8-гIа корта хьеха волавеннав пропагандист вола нов. Юдин. Цудухьа цо кхоачам баьбац ладувгIаш хиннараштa. «Шалински» совхоза хьалхарча отделене ССКП истори хьехача кружока пропагандист вола парте райкома инструктор нов. Фролов истори Iомаде вIашагIкхийтараш масса саг ва а ца ховш вена хиннав хьалхарча заняте. Занятеш ергйола цIа кийчдаь хиннадац, хьабахка безача нахах, ахаш мара хьабаьхка хиннабац, хьабаьхкараштa а моттиг хинназц дешара план дIаязъе. Цул совгIа, керда учебник шийга доллашехьа а, массехк шу хьалхагIа оттаяьча конспекта тIара хьийхад парте истори. Цу заняте хиннав ССКП райкома секретарь нов. Чапанов, цхьабакъда, хетаргахьа башха цунна бала болаш хиннадац пропагандиста занятеш кийч ца яр а районерча кхыча парторганизацешка уж йохар а. Занятеш йохаяь хиннай Шелковской районерча шин кружоке а.

Хьалхарча дийнахьа хиннача партийни дешара занятеша хьахьекхад цхьайолча кружокашка, къаьстта а текущи политикеи конкретни экономикеи хьехача кружокашка, массаза а хулаш йола политинформацеш е производственни совещанеш санна занятеш яь хилар а. Партийни дешара занятешта кIезига юкъеоз парте боаца нах. Партийни организацеша во кулгалду комсомольций политически дешара системерча политшколайи, кружокийи, семинарийи балха.

Занятеш дика хилар дукхагIча даькъе пропагандистах тийша да. ХIара пропагандиста цIенхаштта а хIара денна а ший кхетам лакха боаккхаргбола, марксизма-ленинизма классикий балхаши парте решенеши кIоаргга Iомаергйола, художественни литература дика ховргдола гIулакх де деза.

АргIанна йоагIача занятега ше кийчлуча хана, шеко яц, хIара пропагандист хьалха дIаяха хинна занятеш мишта чакхъяьннай а вокх новкъостий балха опыт миштай а хьожаргхиларах, кружокашка, семинарашка, школашка дIахора занятеш яра шийна эшаш йола моттигера материалаш, гойтара пособеш, художественни литература лохаргхиларах.

Партийни дешара системе хиннача юххьанцарча занятей лоархIам бе а боаггIача тайпара цар мах бе а беза ССКП райкомашеи юххьанцарча партийни организацешеи.

Коммунизм хьалъяра балхах, парте советски халкъа хьалхашка оттадаь декхараш кхоачашдарах хьайда доацаш, царца айхха дийза хила деза марксистско-ленински теори Iомаелга. Цо новкъостал де деза коммунизма дика гIулакхаш кхоачашдара, общество бахьан долаш цIенача дегаца къахьега безам болийтара, советски нах барт тайна а къахьегам дукха безаш а, социалистически интернационализма а патриотизма а уйланца, кIоарггача коммунистически оамалашца хьалкхебара.

ССКП ОБКОМЕ

Республикерча колхозашеи совхозашеи хьажкIаш чуэцара а паччахьалкхенга уж йохкара а хьакъехьа

Цу деших лаьца 6 октябре баьча соцам тIа ССКП обкома бюрос белгалду хьажкIаш чуэцилгеи паччахьалкхенга уж йохкилгеи республикерча дукхагIа йолча районашка во лелаш хилар. Къаьстта во вIаштIехьадаьккхад из гIулакх Грозненски района колхозашкеи совхозашкеи, Наьсаре, Урус-Мартана, Ачхой-Мартана районий совхозашкеи.

Дуккхача колхозашкеи совхозашкеи хIанз а хьажкIаш чуэцара эшшача тайпара низ тIа а бахийтабац болх бе могаргдолаш бола нах балха ара а баьхабац. Цхьайолча районашка кулгашца мара хьажкIаш чуэца безам ца хилар нийса дац, цул совнагIа, шоашкарча хьажкIаш йоахача комбайнех пайда а эцац, хIаьта силос хьокха комбайнаш хьажкIаш йоахаргйолаш тоа а яьяц.

Автотранспорт ца тоъара а из сеца лоаттаяра а, хIаьта иштта болх во вIашагIболлар а бахьан долаш дуккхача болхлошеи колхозникашеи хьажкIаш чуэца оттаяь нормаш кхоачашъяц, говр-вордаех, фургонех бизза пайда эцац.

Цхьаккха дича а магийта йиш йолаш тIулакх дац паччахьалкхенга йохкаш йола хьажкIаш цхьайолча колхозашеи совхозашеи хоржаш ца хилар.

Парте райкомий секретарашеи райисполкомий председателашеи: Грозненски районе — нн. Магомадовеи Инаркиевеи, Назрановски — нн. Тумгаевеи Тебоевеи. Урус-Мартановски — нн. Русинеи Эрбиевеи, Ачхой-Мартановски — нн. Крутовеи Моллаевеи эшшача тайпара къовсам лоаттабац ССКП обкома бюрос оттаяь паччахьалкхенга хьажкIаш йохкара графикаш кхоачашъяра. Республикански автотреста управляющи волча нов. Жлобинске тайп-тайпара бахьанаш а доахаш, хьажкIаш дIакхахьа совхозашта эша автотранспорт лац, моттигашка автотранспортага байтача балхага во хьож.

Магийта йиш йоацаш во латт ялата управленена чуйоагIача ялаташ хьачуийца хьажкIаш йокъаяра дIачуийяра а дIаоттаяь лоаттаяра а гIулакх (управлене начальник нов. Гончаров). ДукхагIа йолча хана хьажкIаш дIаяла яха машинаш йоассаеш массехк сахьат доаккхаш лоаттаю. Пунктий директораша, къаьстта а Гудермесски Ермоловскии пунктшкарчар, бехктокхам ца хеташ леладу хьажкIаш дIачуэцара гIулакх, хIаьта тIаьда йолаш хьачуийца хьажкIаш йокъаяра цхьаккха деш хIама дац, шоашкарча техниках пайда во эц.

ССКП обкома бюрос декхарийла яьй ССКП райкомаши, райисполкомаши, совхозий директораши, колхозий председателаши, партийни организацей секретараши цу балха юкъера кхоачамбоацараш дIадаха. Цу гIулакха хьажкIаш чуэцара а паччахьалкхенна уж дIаялара а оарцагIбаха беза колхозашкареи, совхозашкареи, районни центрашкареи болх бе могаргдолаш мел бола нах, хьажкIаш йоахача комбайнашкеи хьажкIаш йоахаргйолаш тоаяьча силосни комбайнашкеи болх болабайта беза. 25 октябрал тIехьа ца йоалийташ чуийца а паччахьалкхенна дIаенна а яха еза хьажкIаш. Колхозашкеи совхозашкеи мел йола автомобильнии говр-вордайи транспорт хьажкIаш дIакхахьа оттае а деннеи бийсаннеи ца хаддаш цо болх белга вIаштIехьадаккха деза.

ССКП обкома бюрос автотреста управляющи волча нов. Жлобинскега хьажкIаш дIакхухьача автотранспорта балха юкъе доккхий кхоачамбоацараш хилар дIа а хайтад колхозаштеи совхозаштеи мел эша автомобилаш ялеи, дукха машинаш яхийтача районашка шоай нах бахийтеи, автотранспорта балха тIахьожам лоаттабеи из декхарийла а ваьв.

Колхозашкареи совхозашкареи хьажкIаш хьачуийяра болх ялата продуктай управлене во беш хилар белгал а даьккха, ССКП обкома бюрос управлене начальник нов. Гончаров декхарийла ваьв деннеи бийсаннеи хадданза ялаташ дIачуийдеча пункташа болх белга Iалашде, хьажкIаш дIаяла яьхка автомашинаш гоа ца еш мукъайоалийтилга вIаштIехьдаккха, тIаьда йолаш хьачуийца фуна йола хьажкIаш затотовительни пункташкарча хьажкIаш йокъош долча гIирсех тар ма лу дукхагIа пайда а эцаш йокъаелга Iалашде, хIаьта иштта кхоаленашта кIал, доашка, складашка, асфальт йиллача моттигашка мух кхетийташ хьажкIаш йокъаелга вIаштIехьа даккха а.

Комсомольцаши кагирхойи хьажкIаш чуэца оарцагIбахара болх комсомольски организацеша эсал беш хилар белгал а даьккха, ССКП обкома бюрос декхарийла яьй комсомола обкоми, парте райкомаши, райисполкомаши хьажкIаш чуэцара балха кагирхой юкъеозара динза даргдоаца гIулакх де, хIара комсомольски организацега цунна йоагIаш йола задани дIакхачийта, юкъерча школай, техникумий, ремесленний училищай лакехьарча классашкара дешархойи институташкара студенташи мукъача деношка хьажкIаш чуэца

Сийлахь-боккхача Октябра 42 шу дизара сийна

Ханал хьалха

Доккхий толамаш даьхад Грозненски нефтеперерабатывающи завода коллективо. ДIабахача 9 бетта план ханал хьалха кхоачашъяьй.

Масса а тайпара продукташ арахецара план тIеххкхоачашъяьй. Масала, лигроин даккхара план 6 процент тIеххкхоачашъяьй. ВорхI ди хьалха кхоачашъяьй цар кварталах йола план, хIаьта арахецаш йола продукци 13,6 процент дукхагIа а я.

ТIехь-тIехьагIа дукхагIа продукци арахецара шоай низ тIабахийта къахьег мехкдаьтта къестадеча болхлоша.

Геттара дика къахьийгад 1-ча цехерча 16-ча установка тIерча болхлоша. Байнача бетта план 8 ди хьалха кхоачашъяьй цар. Планал совгIа 30 процент битум еннай болхлоша. Къаьстта дика къахьегарца цига белгалбаьлар оператораш нн. Пирсови Балаханини.

Сийлахь -боккхача Октябра 42 шу дузача денна сийленца накъа баха лаьрхIад 4-ча цеха болхлоша а. Масайолча хана продукташ яхара план тIеххкхоачашъеш хьайоагIа 4-ча цеха болхлой коллектив.

Нов. Штейнгардта кулгалдеч № 5—6 йолча установка коллективо байнача беттара бедал арахецара план 7 процент, хIаьта мехкадаьтта сийрда продукташ арахецара план 9 процент тIеххкхоачашъяьй.

Иштта доккхий толамаш даьхар оператораша нн. Ведерникова, Трезнова, иштта кхыбараша. Дика къахьийгад оператора нов. Подколзина. Къахьегама овсарле совъяккха торо хулийташ дола тайп-тайпара технически гIулакхаш чакхдаьхад цун установка тIа. Масала, установка газоотводаш хийцачул тIехьагIа давлени лохъеннай.

Из бахьан долаш къахьегама овсарле 15 процент лакхъеннай.

Цу установка коллективо укх октябрь бетта кхы а лакхъяьй балха овсарле. Сийленца накъа яха лаьрхIад установка коллективо Сийлахь-боккхача Октябра 42 шу дузача денна.

А. СЛЕСАРЕВ.

1959 шера 30 сентябре республика колхозашеи совхозашеи юртбоахама балхаш дарах йола

СВОДКА

(планаца нийсйича процентех)

Районий цIераш	Хьувкъам чуэцар: хьаж-кIаш	Хьувкъам чуэцар: гидуар-гаш	Хьувкъам чуэцар: баьца дaараш	Зябь аьхай	Гурахьа дув ялат дIадув
Наурски	91	92	96	63	63
Надтеречни	89	90	65	82	68
Гудермесски	88	100	75	77	72
Грозненски	81	99,7	57	60	42
Урус - Мартановски	79	47	60	70	59
Шелковски	76	100	50	33	47
г. Грозни	74	—	67	45	35
Каргалински	72	84	36	27	38
Сунженски	59	94	55	73	14
Курчалоевски	54	82	61	128	41
Шалински	50	70	37	52	24
Ачхой-Мартановски	46	6	49	61	43
Ножай - Юртовски	46	60	86	47	66
г. Малгобек	34	72	54	27	45
Саясановски	23	69	33	—	—
Первомайски	19	86	—	110	25
Назрановски	17	18	74	26	9
Веденски	13	55	3	—	66
Советски	9	—	—	—	10

* * *

Республика колхозашеи совхозашеи хьажкIаш чуэцара балхаш мела леладу. Уж чуэцара гIулакх тIехьадисад Советски района колхозашка 1317 гектар чуэца езача 116 гектар мара чуийцаяц. Укх тIеххьарча пхе дийнахьа 113 гектара тIара мара хьажкIаш чуийцаяц Саясановски района колхозаша. Тоалуш дац уж балхаш 9,2 эзар гектар чуэца езача 1,6 эзар гектар мара чу ца ийцача Назрановски районе а.

Республика колхозашкеи совхозашкеи еррига комбайнаш болх беш яц, хIаьта хьажкIаш чуэцара а паччахьалкхенга йохкара а тIаийца социалистически декхараш кхоачашдара беррига болх бе могаргдолаш мел бола нах балха ара а баьхабац.

Республика дуккхача колхозашеи совхозашеи гурахьа дIадув ялат дикагIа йолча агротехнически хана дIадец. ВIалла а дийнадац ялат Саясановски района колхозаша. Зябь ахара балхаш тIехьадисад. Укх тIеххьарча пхе дийнахьа 4,5 эзар гектар мара лаьтта аьхадац. ХIанз Ачхой - Мартановски, Гудермесски, Назрановски районашкарча совхозашка зябь оахилга сацийтад.

План тIеххкхоачашъяьй

ССКП ЦК Пленума решенеш сийленца кхоачашъе лаьрхIад Грознерча производственно-товарни конторерча болхлоша. Шоай низ а денал а ца кходеш къахьег цар укх тIехьарча хана уж решенеш кхоачашъяра.

Мехкдаьтта продукташ арахецара, уж дIа-юха къоастаяра йола байнача сентябрь беттара план ханал дукха а хьалха кхоачашъяьй конторерча болхлоша.

Производственно - товарни контора 1-гIа цех я Грозерча мехкдаьтта къоастадеча заводашта лаьрхIа бедал телаш. Бензин, фатген, иштта кхыйола мехкдаьтта продукташ йоах заводаша производственно-товарни конторо телача бедалах.

ДIададахача бетташка дIа-юха тела ЦIе байракх а яьккха хьалхле лелаю № 2 йолча мехкдаьтта сийрда продукташ йоахача цеха коллективо.

Дукха я конторе хIара сменах йола балха нормаш тIеххкхоачашъеш, укх шера дIабахача ийс бетта план кхоачашъяь а ца Iеш итт бетта план кхоачашъяь бригадаш а.

Дика къахьийгад байнача бетта № 2 йолча цеха коллективо (начальник нов. Касьянов): сентябрь бетта план 115 процент кхоачашъяьй цо. Цул дукха тIехьайисаяц № 1 йола цех а. (начальник нов. Пасечник).

Дика къахьегарах, хIара сменах йола балха нормаш тIеххкхоачашъярах производственно - товарни контора Сийлен доска тIа яьхай оператораш нн. Усачева, Васильев керте латта бригадаш.

М. ЭЛЬМУРЗИЕВ.

Тха толамаш

Малгобекски района «Кавказ» яхача колхоза № 2 йолча тракторно-полеводчески бригаде укх шера гуйранара балхаш сихагIа чакхдахара гIулакх дика лел. Бригада механизатораша 700 гектар кIа, 121 гектар мукх дIабийнаб. Деррига ялат перекрестнии узкоряднии хьисапе дIадийнад.

Къаьстта дика болх бу трактористи - сменщики В. Заикина, И. Малевина агрегата, сеяльщикаша П. Гогина, Г. Мурманцева, И. Киселева. Цар хIара дийнахьа йола норма 130—150 процент кхоачашъю. Цу агрегато еррига лаьрхIача 424 гектара тIа ялат дIадийнад.

ХIанз хьажкIаш чуэцаш ба «КУ-2» яхача комбайнаца комбайнераш В. Мазко, К. Ковяров, трактористаш В. Бахчинов, И. Пименов, копнильщицаш Н. Митрофанова, Р. Панченко. Царех хIара агрегато дийнахьа 4—6 гектар хьажкIаш чуэц нормах 2,5 гектар мара йоацача.

ХьажкIаш чуийца йоаллашехьа а лаьтта сихха цIен а даь зяба оах. ХIанзалехьа 756 гектар зябь аьхай, еррига план 1100 гектар мара йоацача.

Зябь оахаш дика болх бу трактористаша М. Синицына, И. Малевина, прицепщикаша А. Науменко, П. Гогина, кхыбараш а. Дийнахьар норма 150 процент кхоачашъю цар.

Бригадера механизатораш шоай низ ца кхобеш болх беш ба ССКП Центральни Комитета Пленума сийленца накъа бахара.

В. МЯГКОГОЛОВ,
№ 2 йолча тракторно-полеводчески бригада учетчик.

Хьакхарчашта дика Iунал ду

Наьсарен районе «Назрановски» яхача совхозе хьакхарчий ферма вIашагIъеллай укх шера март бетта. Цу хана 160 хиннача хIанз цхьа эзарнел совгI хьакха я цига.

Хьакхарчий ферма болхлошта хьалхашка доккхий декхараш латтар. Уж кхоачашдара социалистически яхье а баьнна дIаболабир цар шоай болх. Царна дика ховш дар советски союза Коммунистически парте а Паччахьалкхено а вай мехка дулх совдаккхара къаьстта лоархIаме хьалхарч кхеяр лаьрхIалга. Из дика кхета а деш шоашта хьалхашка латта декхараш кхоачашдара еррига уйла а низ а тIабахийта хьакхарчашта Iунал де болабелар хьакхарч лелаярхой.

Октябрь бутт хьахулаш еррига яхкараш 124 хьакха я. Цар 930 хурск яьй. Планах кхее езачарел 310 совгI я уж.

ЙиълагIа квартале паччахьалкхенна хьакхий дулх дIадалар план кхоачашъяра чукхоабаш 380 хьакха я.

Керда хьатIа доагIача 1960 шера лерттIа, боккха хьакхий боахам вIашагIболлар духьа керттера яхкаш йола 50 хьакхеи, цкъацIа яхкийта 350 хьакхеи йита лерхI совхозо. Цул совгIа юхейиса хьакхарч 1960 шера хьалхарча ах шерар паччахьалкхен план кхоачашъяра гIоргья.

Хьакхарчий ферма вIашагIъелла дукха ха еце а дика цхьоагIо а барт а тайна я ферма коллектив. Коллективе къаьстта доккхий толамаш доахаш а дукха ба. Планах цхьан хьакхийна пхи хурск кхее йоагIача, ше Iунал деча 34 хьакххийгара бархI-бархI хурск кхеяьй нов. Шевцова. Дулха кхаба чуоттаьча хьакхарчашта геттар дика Iунал дарца белгалбаьннаб нов. П. Урожаев, И. Шубина. Дукха ба укхаза кхы а шоай болх дег тIарча безамца беш.

Хьакхарчий ферма болхлой чIоагIа йоакхо яьй совхоза дирекце. Ферма болхлошта чубаха башха дика шишша квартира йола пхи цIенош хьалдаьд. Цунах чIоагIа баркал оал оаха массане а.

Хьакхарчий ферма коллектив укх деношка чIоагIа къахьегаш я хургйолча ССКП ЦК Пленума сийна социалистически яхь а йоаржаяь.

Ф. ШЕЯН,
ферма заведующи.

Совхозе керда поселок юллаш латт

Урус-Мартановски районера Мичурина цIерах йола плодо-питомнически совхоз вай республикерча колхозаштеи совхозаштеи сомий бешамаши комсаши лелаяра дIаюв гаьнаш кийчъеш я. Духхьал укх шера гурахьа совхозо сомий 120 эзар га яла еза. Уж хьалкхееш латт, хIаьта ший ханнахьа дIа а йохкаргья.

Из боахам шербара цига масса а йолча хана болх бергболаш кадраш хила еза, хIаьта цар бахара терко е а еза. Цу гIулакха лаьрхIа семилетка планах 217 цIа да хьалде лаьрхIа, школа, тика, бани, кхыйола гIишлош а я.

Укх шера хьалъе йолаяьй гIишлош. Йиъ квартира а йолаш бархI цIа хьалдаьд.

Нов. А. Магомадова бригадас ийс бетта йола план 112 процент кхоачашъяьй. Къаьстта дика болх беш ба плотник А. Халаев, каменщик А. Висаитов, штукатурщицаш Сайдалова Сепияти Аьсети. Цар хIара дийнахьа цаI ах—шиъ норма кхоачашъю.

Моттигерча гIишлош еча материалах хьалъю уж. Уж мел эш йолаш я цига. Цхьабакъда, цхьабола кулгалхой бахьан долаш транспорт болх ца беш латташ хул, болхлошка а бе безача тайпара болх хьабайтац. Ший ханнахьа ча хьа ца дара бахьан долаш кирпишкаш ца еш йисар. Хьу хьакха езаш йола моттиг ханнахьа хьакъоастаяьяц. Совхоза пилорама кхыбараш болх беш я. Цу гIулакха чIоагIа бехке ва совхоза техник-строитель вола нов. Дубровин. ГIишлош хьалъерашта цо деш цхьаккха новкъостал дац.

Совхозе керда хьалъеча поселка цхьаккха новкъостал деш яц республика юрта боахама Министерства капитальни строительства управлени а. ХIанз хьалдаь диъ цIа да, цхьабакъда тховна тIа тоха хIама яц. Цудухьа пенаш талхаш латт.

Совхоза болхлошта гIишлош хьалъе лаьрхIа дар. Тховнаш тIа тоха хIама йоацандаь хьалъе йиш йоацаш латт уж.

Цу гIулакха оарцагIа яла еза юрта боахама Министерство.

В. КУЛИШЕВ.

Дика толамаш

Кирпишкаш еча Старопромысловски заводо шера 16,5 миллион кирпишк арахец. Хьалха еш хинначул кхозза дукхагIа кирпишк яь яьннай укх тIеххьарча шерашка завод. Завод эргаяьккхачул тIехьагIа пайданегIа йолча прогрессивни методех ю заводо кирпишкаш. Из бахьан долаш кирпишкаш дукхагIа е вIаштIехьа доал. 1959 шера 1485 кирпишк еш хиннача пишко укх шерах хьалхарча ах шера 2.350 кирпишк еннай. Цунга хьежжа дикка лакхденнад болхлой алапеш а.

Империалистически паччахьалкхенашта юкъера къовсамаш

Империалистически паччахьалкхенашта юкъера къовсамаш дукхагIа чIоагIдалар — дунен халкъашта юкъерча хIанзарча вахарца хила тарлуш гIулках да. Социалистически лагера духьала йола тайп-тайпара блокаши союзаши вIашагIа а ехкаш капитализма мехкаш вIашагIдеттарах тийша хIама доацаш тIехь-тIехьа дукхагIа чIоагIлуш доагIа цу мехкашта юкъера экономически къовсамаш.

Советски Союза Коммунистически парте XXI-гIча съезда документашка белгал а даьхад хьагуча а даьхад вIаший духьал йола дунен социалистическии капиталистическии ши система дегIаахара наькъаш. «Социалистически мехкаш экономически дегIаахара башхало сенах йоалл аьлча, — йоах новкъоста Н. С. Хрущева яьча докладах съезда оттаяьча резолюце тIа,—цар хIама тоа мел лу царна юкъера гIулакхаш чIоагIлуш а, хIаьта дунен социалистически система кхы а дукхагIа кхоталуш а хиларах йоалл. Даим вIаши духьаленаш йолаш да капиталистически дуне. Цигарча моллагIча цхьан мехка производство дегIайоагIаш хилча капиталистически паччахьалкхенашта юкъера къовсамаш дукхагIа кIоарглу, яхьаш совъювл, вIаши юкъе довнаш дувл».

Шоай товараш дохкаргдола рынкаш, бедал яргйола моттигаш, капиталах пайда эцаргбола моттигаш бахьан долаш къовсам лоаттабеш йолча империалистически паччахьалкхенашта юкъерча къовсамий хьакъехьа ССКП XXI-гIча съездо баь хоадам нийса хилар гуш да тIом сецачул тIехьагIа капитализм дегIаахарга хьежача. Уж къовсамаш къаьстта чIоагIагIа холуш да Англенеи СШАнеи юкъерча гIулакхашка. ДегIаухаш латтача социализма низех кхераш хиларо цу капиталистически мехкашка шоай барт чIоагIбайте а, царна юкъе доккхий къовсамаш да. Уж къовсамаш капитализм дегIаахара законех хьахулаш а хIанзарча капиталистически дунен керттера къовсамаш лоархIаш а да.

Империализм дунен чу яьлча денз цIаккха а хIанз миссел чIоагIа доазол дехьара рынкаш эшаш хиннаяц монополеш. Бахьанаш дуккха а да цун. Дунен производствахи торговлехи дукхагIа дола дакъа кхоачаш хинна Европереи Азереи дуккха мехкаш дунен капиталистически рынкех хьа а хьда, социализма наькъа тIа даьннад. Шоашта кортмукъале яьккхача къеча мехкашка промышленность дегIаяро империалистически монополеша шоай товараш дохкаргдола рынкаш кIезигьяьй. Капиталистически мехкашка сихдаь герз хьадеш хиларо товараш хьадараи наха уж ийдараи юкъе къовсамаш оттадаьд, монополеш керда рынкаш лувца езача кхоачаяьй.

Вокх капиталистически мехкашка экономически халонаш тIакхаьча хиларах пайда а ийца, тIом сецачул тIехьагIа хьайолча хана доазол дехьа товараш дохкара гIулакха дунен капиталистически мехкашта юкъе хьалхара моттиг лаьцай Америка ВIашагIкхийттача Штаташа. Цхьабакъда, шоллагIча дунен тIемо даь экономически зенаш юхаметтаоттарга хьежжа доазол дехьарча мехкашка еш йола торговли дегIаахаяьлар Малхбузен Германе, Англе, Франце, Японе. Из бахьан долаш, цхьадолча мехкашка дIа а ухийташ ший товараш дохкара гIулакха США-га хьалхле йолаш хинна хьал хувцадала даьлар. Нагахьа санна дунен капиталистически мехкаша доазол арахьа дохкача товарех США-на доагIа дакъа 1947 шера 32 процентага кхоачаш хиннадале (1937 шера —13 процентага кхоачаш) 1958 шера США-на доагIа дакъа 18,5 процентага кхоачаш лохденнад.

ХIаьта а, дунен капиталистически рынкера хьалхле хьалхагIа а санна, американски монополешка я. США-гара дIаийкхача цигара шоллагIа моттиг дIалоац 1958 шера 9,7 процент дакъа долаш хиннача Англе.

Дунен капиталистически рынкера Малхбузен Германеи Японеи гIулакхаш лакх а луш Англеи, Францеи, Италеи, кхыча европейски капиталистически мехкийн гIулакхаш лох а луш моттигаш я тIеххьарча хана. Нагахьа санна доазол арахьа товараш дохкара капиталистически мехкашта юкъе Англега кхоачаш хинна дакъа 1949 шера 12 процент долчара 1958 шера 9,7 процентага кхоачаш лохденнадале, Малхбузен Германе цига лоацаш дола дакъа цу шерашка 2 процентагара 9,1 процентага кхоачаш лакхденнад. Японех лаьца аьлча, тIом хьалехьа дунен капиталистически рынке шийга хинна дакъа хIанз а цунга кхаьча деце а, керттерча капиталистически мехкаша шоай товараш дохкача рынке цIенхаштта царца къовсаяла низ болча кхоачаш латт из, къаьстта а Тихии Индийскии океанашка.

Доазол арахьа еча торговле хьакъехьара капиталистически монополешта юкъера къовсамаш хIанз цу тайппара гучадувл Малхбузен Европе «юкъара рынок» йилла гIерташ лоаттабеча къовсаме а. Из рынок йилла яьлча Англи тIехьашка а яьккха, доазол арахьара торговли лелаяра йола шоай торонаш алсамъяхар догдоахаш я малхбузенгерманскии, французскии, итальянскии, бельгийскии, голландскии монополеш. Уж планаш могаю «юкъарча рынкага» гIолла Малхбузен Европе дIаухийта шоай капитал совдаккхар а малхбузеневропейски мехкий экономика юкъера шоай гIулакхаш чIоагIдар а догдоахаш йолча американски монополеша. Цу хIамаша новкъарле а ю английски монополеш юха духьала а йоах.

«Юкъарча рынка» когаметта цар вIашагIйолл Англеи «юкъарча рынка» юкъе ца бодаш бисача Малхбузен Европерча ялх мехкаи — Швецена, Норвегена, Данена, Швейцарена, Австрена, Португалена — юкъера торгови союз.

Бедал хьайоала моттигаш бахьан долаш лоаттабу къовсам а чIоагIлуш латт империалистически паччахьалкхенашта юкъе.

ШоллагIа дунен тIом лаьттача шерашка а тIом сецачул тIехьагIа йолча хана а дунен тIара бедала запасаш империалистически паччахьалкхенашта юкъе екъаялара гIулакха США кот а йолаш Англии, Франции, Японии эша а луш хувцамаш хиннад. Капиталистически дунен тIарча бедала запасий пхе даькъах диъ дакъа гаргга яраш хIанз американскии английскии монополеша тIахьожам лоаттабеш я. ХIаьта а, капиталистически дунен тIарча бедала запасехи хьайоаккхача бедалахи доккхагIа дола дакъа американски монополеша шоашкахьа даьккхад.

Американски монополистически капитало тIахьожам лоаттабеш да капиталистическии колониальнии мехкашка мел йолча бедалах лоархIамега йолча промышленнии стратегическии бедала 22 тайпах нийсса ах хIана дац, аьнна дола тайпаш. ЛоархIамегIа йолча бедала тайпашта английскии французскии капитало лоаттабеш бола тIахьожам дикка лаьгIбеннаб.

ТIеххьарча шерашка къаьстта чIоагIбеннаб империалистически паччахьалкхенаша, керттерча даькъе США-си Англеи, капиталистически дунен дукхагIа йола бедала запасаш йоахкача кIезига дегIадаьхкача мехкашкара а колонешкара а бедал йоалла моттигаш хьалувцар духьа лоаттабу къовсам. Бедал йоаккхаш хиларо Iалаьмате доккхий пайдаш ду монополешта. Масала, Юхерчеи Юкъерчеи Малхбоалехьа бедал йоаккхача американски монополеша 1,7 миллиард доллар дIадахийтарах, хIара шера царна боала цIена пайда 1 миллиард доллар ба. Юхерча Малхбоалера цхьа баррель хиллал мехкдаьтта хьадаккхарга а дIадахьийтарга а 10 цент дода американскии, английскии, голландскии компаней, хIаьта дIадохкаш бола мах 75 центал совгIа ба цун.

Юхерча Малхбоалехьара мехкдаьтта бахьан долаш лоаттабу къовсам империалистически паччахьалкхенашта юкъерча къовсамех цаI бола дукха ха я. ТIом сецачул тIехьагIа хьадоагIача шерашка цу къовсамера хьалхале Америка ВIашагIкхийттача Штаташка я. ТIом хьалехьарча шерашка Юхерча Малхбоалехьа мехкдаьтта доаккхача керттера моттиг а лоацаш шийна доагIача даькъа кхыча паччахьалкхенаша цу районе дIадохийтача капиталах 60 процент кхоачаш хиннача Англега 1955 шера 10 процент мара ца кхоачаш лохденнад из дакъа. ХIаьта цу юкъа, тIом хьалехьа 30 процент мара ца хинна США дакъа 64 процентага кхоачаш лакхденнад.

Империалистически паччахьалкхенашта юкъера къовсамаш совдоалаш латт капитал доазол дехьа дIаахийтара гIулакха а.

Дунен социалистически система хьахиларои империализма колониальни система йохарои кIезигдаьд керттерча капиталистически паччахьалкхенаша — США, Англе, Франце, Малхбузен Германе, Японе, Итале кхыча мехкашка дIаухийташ дола капитал. Кхыча мехкашка капитал дIаахийтара гIулакха а совле я дерригача дунен тIа хьалхле яьккхача США-га.

Кхыча мехкашка ший гIулакха США-с дIаухийта капитал 1939 шера 12,5 миллиард доллар хинначара 1957 шера 54,2—миллиард долларга кхоачаш лакхденнад. Из ахча дуккха а дукхагIа да ерригаш а цхьана лаьрхIача Англеи, Францеи, Малхбузен Германеи, Японеи, Италеи кхыча мехкашка дIаухийтача капиталал.

Капиталистически дунен тIара халкъаш, къаьстта а кIезига дегIадаьхкача мехкашкара халкъаш, Iалаьмате йоккха йоал тела езаш да американски монополешта. Американски статистике лаьрххIа баьча хомах йIаьхийча американски буржуазена 1946—1957 шерашка кхыча мехкашка капитал дIадахийтарах баьнна пайда 30,3 миллиард доллар ба. Цхьабакъда, уж хоамаш кIезигагIа да, хIана аьлча реинвестицех а декъанза дисача пайдаех а доагIа дукха ахча цу хоама юкъе доацаш да.

Кхыча мехкашка капитал дIадахийтара гIулакха а США-ца эггара чIоагIагIа къувсаш яр Англи я. Цхьабакъда, из къовсам совле США-гахьа йолаш ба. ХIанз США-с кхыча мехкашка дIаухийта капитал Англе ухийтачул пхезза хIана дац, аьнна, дукхагIа да.

Кхыча мехкашка дIаухийташ дола шоай капитал дIаахийтара тIом сецачул тIехьагIа Англеи Америкаи къувсаш дола мехкаш хIанз Британски империх «Британски содружество» аьле цIи йоаккхача союза юкъедоагIараш да. Цун бахьан фуд аьлча капиталистически дунен тIарча вокх районашка кредит лоаттадеш бола мохк хиннача Англе гIулакх дикка тIехьашка а даьнна, цигара совле США-га хилар да. Цул совнагIа содружества мехкаш Англе а США-с а шоай товараш дохкаш йола рынкаш а бедал йоаха моттигаш а лоархIаш да.

Британски содружества юкъедоагIача доккхийча мехкашка американски монополеша шоашта болча пайдана дуккхача ханна дIаухийташ йола капиталовложенеш сихха дегIаух, хIаьта английскияраш кIезиглу. Канаде США-с лоацаш дола дакъа 1900 шера 14 процент мара ца хиннача 1956 шера 76 процентага кхоачаш лакхденнад, хIаьта цу юкъа Англе цига лоаца дакъа 85 процентагара 17 процентага кхоачаш лохденнад. ТIом сецачул тIехьагIа дIадахача хьалхарча 10 шера Австрале кхыча мехкаша дIадахийта капитал 700 миллион фунт стерлингаш дар, царех 65 процент Англеи 27 процент США-и дар. Индереи Къулбехьарча Африкереи американски капиталовложенеш английскичарел кIезигагIа я. Цхьабакъда, цига а хоялла дегIаухаш латт уж.

Британски содружества мехкашка США-си Англеи шоайла яхь лелаярах цIенхаштта къовсамаш отта тарлу шинна а мехкарча капиталистически монополешта юкъе.

ТIеххьарча шерашка кхыча мехкашка капитал дIаахийтара гIулакха США-цеи Англецеи цIенхаштта къувса яьннай Малхбузен Германи. Капитал дIакхахьийтара хьалхеи шоллагеи латтача США-гареи Англегареи дIаиккхача кхоалагIа моттиг лаьцай Малхбузен Германе. Кхыча мехкашка дIакхухьийташ дола малхбузенгермански капитал хIара шерра-шера сихха алса-доалаш латт. Малхбузен Германе 1958 шера кхыча мехкашка дIадахийта капитал 2,7 миллиард германски марка яр. Цунах европейски мехкашка дIадахийтар 35 проценти, Центральнии Къулбехьени Америка мехкашка дIадахийтар 2,9 проценти, Африкаи Азеи мехкашка дIадахийтар 10 проценти дар.

Цунца дийзза белгалдаьккхача бакъахьа да, цу яхье къувсаялара малхбузенгермански монополешта низ тIабетталуш хилар. Доазол дехьарча мехкашка капитал дIаахийтара гIулакха Малхбузен Германи хIанз Англел техьа яле а, кхыча мехкашка промышленни товараш дIакхахьийтарга диллача шийца къувсаш йолча Англел хьалхаяьннай из. 1958 шера дерригача дунен тIа кхыча мехкашка дохка промышленни товараш дIакхахьийтара Малхбузен Германега кхоачаш хинна дакъа 19 процент дар, хIаьта Англега кхоачаш хиннар 18 процент дар. 1958 шера кхыча мехкашка дохка США-ра дIакхухьаш дола кийча товараш шоллагIча ах шера 10 проценти Англера дIакхухьийтараш 4 проценти лохденначa метте, Малхбузен Германера дIакхухьийтараш 14 процент дукхагIа хиннад.

Шоай товараш дохкаргдола кхыча мехкашкара рынкаши бедал йоалла а шоай капитал дIадохийтаргдола а моттигаши бахьан долаш яхье а даьнна, империалистически мехкаша лоаттабу къовсам сихбаларо цу мехкий арахьарча политика вIашдухьаленаш чIоагIъю.

Шийгахьа экономически совле хиларах пайда а эцаш, «дерригача дунен тIа коммунизм оттарах» болча кхерама духьала къовсам лоаттабуше а яхаш, ший доала кIал дукхагIа мехкаш лаца гIерт США, мукъадаьннача халкъашта керда колониальни дукъ качдолла гIерт, капиталистически дунен тIара вож капиталистически мехкаш американски лай хургболаш йола «дунен порядок» оттае гIерт.

Цхьабакъда, дерригача дуненна доал де гIерташ йолча американски империализма планаш новкъа я вокх империалистически паччахьалкхенашта.

ШоллагIча дунен тIемо низ эшабаь йола Англи юхаяьннаяц дунен капиталистически системе хьалха шийга хинна доал юхаметтаоттадар духьа лоаттабеча къовсама. Французскии, малхбузенгерманскии, японскии империалисташа къовсам лоаттабу американскии английскии монополешка хьалхле йолча мехкашка шоай политически хьал лакхдар духьа.

Капиталистически дунен тIара къовсамаш кIоарглуш хилара хьакъехьа Советски Союза Коммунистически парте XXI-гIча съездо яь выводаш бакъю тIом сецачул тIехьагIа капитализм эсала дегIаяро. Нагахьа санна дунен социалистически системах дIадала йиш йоацаш дола гIулакх цу системацарча мехкий хьашташи цхьоагIои цаIаш хилар дале, капиталистически системах доахкаш дола гIулакхаш да чухьа а арахьа а къовсамаш хилар, ше-ше совле яьккха гIерташ вIаший юкъе латта яхьаш, тIа-тIа чIоагIлуш латта къовсам. Из дерригаа — хиланза ца доалаш, исторически ший ха яьккха яьнна капитализма кризис дIахо йодача хана а кIоарглургхиларах хьахулаш долча законашца лелаш да.

А. КОЧЕТКОВ,
экономически Iилмай кандидат.

ЦIаькха а хьалха яьннай Советски Союз

Доазол дехьа дувцар

НЬЮ-ЙОРК, 5 октябрь. (ТАСС). Ассошиэйтед Прессеи Юнайтед Пресс Интернейшилеи агентстваша хоам бу, советски космически ракета урагIъяхийтар, американски Iилмахоша къоабалду, яхаш. Аэронавтикаи космически яьссале тахкареи гIулакха йолча Къаман управлене директора Кейт Гленна аьлар: «ВIашагIкхийттача Штатий Iилмахошта дика хов Бетта гонахьа го баха ракета урагIъяхийта гIортар мелла лоархIам болаш да, хIаьта оаха даькъала а дувц из. Дунен тIарча кхыча Iилмахошца цхьана тхо хьежаргда цу кердача ракето Лаьттаи Беттаи юкъе никъ беча хана хоамаш дарга».

Къаман Iилма фонда директора д-ра Алан Уотермена аьлар: «ЧIоагIа боккхача лоархIамера бакъдар «хет сона космически ракето бергбола никъ советски Iилмахошта хьалхха-гIе а хьаала хар а, Бетта гонахьа кхестача хана мелла лакхача моттиге гIолла из тIеХъяргья цхьа дии ах дии, е кхы дукхагIча хана хьалхагIа» хьаала хар а.

КОРЕЙСКИ ХАЛКЪА ДЕМОКРАТИЧЕСКИ РЕСПУБЛИКА

ПХЕНЬЯН, 5 октябрь. (ТАСС). Корейски халкъа чIоагIа къоабалбу космически яьссале караерзаеча советски Iилмо баьккха керда толам.

«Нодон синмуг» яхача газето тахан язду, Советски Союзо кхоалагIа космически ракета урагIъяхийтар цхьаькха а боккха лоархIам болаш гIулакх да космически яьссале саго караерзаяра.

Газето белгалду, планеташта юкъера автоматически станци Бетта го баха йолаялийтаро советски Iилма боккха толам хилар.

Керда космически ракета урагIъяхийта аьттув баларо, йоах дIахо газето, наьха дегашка тешам боссабу космосе дахара хьакъехьа адамашта дагалаьттар кхоачашхургдола ди тIехь-тIехьа гарга кхоачаш латташ хиларах. Корейски халкъо дег тIара даькъала дувц сийлахь-доккха советски халкъ дунен тIа исторически лоархIам бола из толам баккхарах.

КИТАЙСКИ ХАЛКЪА РЕСПУБЛИКА

ПЕКИН, 5 октябрь. (ТАСС). Синьхуа яхача агентствос беча хоамах тахан Пекинерча дерригача газеташа хьалхарча оагIош тIа хоам бу советски халкъо баьккхача керда боккхача толама хьакъехьа — кхоалагIа космически ракета урагIъяхийтарах. Космос караерзаяра гIулакха юкъе кхы цхьаькха а доккха дакъа лаьцад Советски Союзо, яхаш язду «Жэнь-минь жибао» яхача газето. «Космически яьссале планах караерзаергйола гIулакх», «Социалистически строя ше толашагIа хилар цIаькха а хьахьекхар», «Саг Бетта тIа гIоргвола ха гарга кхоачаш латт» яхача керта йоазонашка газето язбу планеташта юкъера автоматически станци хьаяр боккха лоархIам болаш хилара хьакъехьа Москвера баь хоам.

«Дагун бао» яхача газето юххьерча статья тIа белгалду, планеташта юкъе леларгйола автоматически станци шийца а йолаш кхоалагIа космически ракета Советски Союзо дика ка йоалаш урагIъяхийтар космос караерзаяра гIулакха боккхача лоархIамера керда толам хилар. Советски Союзо из сийлахь-боккха толам баккхар — социалистически система котало а я ерригача социалистически лагера толам а ба, йоах газето.

ВIАШАГIКХИЙТТА IАРБИЙ РЕСПУБЛИКА

КАИР, 4 октябрь. (ТАСС). КхоалагIа советски космически ракета аьттув болаш урагIъяхийтара хьакъехьа хиннача хоама кепа техай тахан сайрийна арадувлача каирски газеташа. Ракета урагIъяхийтара хьакъехьарча хоама доккхийча алапашца хьалхарча оагIон тIа кепа техай газеташа. «Аль-Маса» яхача газето язду, «Космически станци Бетта тIа йода. Планеташта юкъе лела автоматически станци шийца а йолаш тахан Iурра космически ракета урагIъяхийтай Советски Союзо. Бетта гонахьа го а баьккха, цул тIехьагIа лаьтта гарга йоагIаргья станци».

«Аль-Маса» яхача газето «1957 шера 4 октябре дениз 1959 шера 4 октябрга кхаччалца», аьнна, язъяьча къаьсттача рубрика кIал язду, еррига говзалца хьаяь Лаьттан спутникаши космически ракеташи Советски Союзе урагIъяхийта денош.

ПОЛЬША

ВАРШАВА, 5 октябрь. (ТАСС). Ерригача Польше гIолла чакхбаьлар Советски Союзо планеташта юкъе леларгйола автоматически станци космосе яхийтара хьакъехьа хинна хоам. Сигале караерзаеш советски Iилмахоша даь из гIулакх боккха лоархIам болаш да, йоах польски газеташа.

Къаьгга кхетаде дезаш да, яха еззача орбите из космически ракета бокъонца гIоргйолаш сигала яхийтар харцде йиш йоацаш а Советски Союзе Iилмеи техникеи Iалаьмате чIоагIа дегIадара тешал деш а гIулакх да, яхаш язду тахан «Трибуна люду» яхача газето.

Астрономашта дика хов, йоах газето дIахо, троекторе чот етташ советски космически станце беш бола хоам Iалаьмате доккха хIама долга.

Космически ракета урагIъяхийтара хьакъехьа яздаьд цIи хеза болча польски Iилмахоша. Польски астронавтически общества председатель волча профессора З. Пончковске аьлар, кхоалагIа советски космически ракета урагIъяхийтар Советски мехка Iилмаи техникаи яьккха кхы цхьаькха а йоккха котало я, аьнна. Космически яьссале сага хьаькъалаи кхетамаи караерзаяр гIулакха дIададахача шин шера чIоаггIа хьалхара моттиг лаьцай советски Iилмо.

— Со чIоагIа цецваьнна а гIадваха а ва, — аьлар астрономически гIулакхий специалист волча варшавски австрономо д-ра М. Белицке. Производствера яр санна нийса хIана яц, аьнна, йола шоай план йолаш а, хIаьта цу планах космос караерзаяра 100 процент нийса, дерригa дуне гIоздоаккхаш дола керда эксперименташ еш а болчоа тара ба советски Iилмахой, аьлар цо.

ГДР

БЕРЛИН, 4 октябрь. (ТАСС). Аьттонца Советски Союзо кхоалагIа космически ракета урагIъяхийтара хьакъехьа хиннача хоамо кхы а чIоагIагIа дегаш гIоздаьхар, республика вIашагIъелла 10 шу дизара гIад а баха дезде кийчлуш хиннача ГДР къахьегамхой дегаш. ГДР 10 шу дизара сийна ГДР массадолча мехкашкарча дуккхача собранешка, конференцешка вIашагIкхийттача наха боккхача безамца тIаийцар из хоам.

КхоалагIча советски космически ракето беча наькъа хьакъехьа ГДР радиос къаьстта беча хоамага сецца дениз ладувгI миллионаш болча наха.

Трейтов яхача берлински районерча обсерваторе директор волча профессора Ватенберга аьлар, ракета толаме урагIъяхийтар советски Iилмахоша астронавтика чоалханера проблема кхоачашъяр да, аьнна. ДIахо цо аьлар, кхоалагIа космически ракета урагIъяхийтар — космически ракеташ лаьтта юхаяккарах йола Iалаьмате чоалхане проблема кхоачашъяра боккха лоархIам болаш гIулакх да, аьнна.

Советски Союзо баьккхача кердача толамо тешал ду, аьлар Демократически Германе Къаман фронта Къаман совета президиума председателa Гане Зейгевассера, советски Iилмага къаьстта йоккхагIа совле хилара. Цо белгалдир, советски ракета урагIъяхийтаро, планеташта юкъе лела зама социализма зама йолга хьахьекха хилар. Кердача космически ракето дерригача дуненга дIахойт социализмерча наха доккхий хIамаш карагIдоалаш хилар.

ВЕНГРИ

БУДАПЕШТ, 6 октябрь. (ТАСС). «Хетфеи хирек» яха газета арадаьннад «Советски космически лаборатори Лаьттанеи Беттаи юкъе гIолла йода», яхаш доккха кертайоазув а долаш. Советски Iилманеи техникаи карагIдаьннача кердача доккхача гIулакхах йолча материалаша газета шиъи ахи оагIув дIалоац. ТАСС хоам теха ца Iеш, газето кепа техай советскии венгерскии Iилмахой заявленештеи доазол дехьарча пресса хьалхарча откликаштеи.

Газета редактора Дьердь Паррагеший йоккхача статья тIа 1957 шера 4 октябре адамлен историчухь эггара хьалха Лаьттан спутник яхийтача хана дениз Бетта гонахьа го боаккхаргбола космически лаборатори яхийтача ханналца Iалаьмате чIоагIа дегIаденача советски Iилмахи техникахи, хIаьта из толам баккхар социалистически система котало хиларахи, язду.

«Хетфеи хирека» хоам бу БеттагIа хьежаш йолча будапештски станце болхлоша Тибору Хорвайтеи, инженера-физика Эндре Пиретеи, техника Радванеи кIирандийнахьа саррахьа советски космически ракета сигналашка ладийгIад, яхаш.

Берлин. Сталина цIерах йола аллея. Германски Демократически Республика столица

ЧIоагIде халкъа дружинникий мугIараш

Коммунистически партеси Советски правительствоси цахаддаш йоакхо ю советски наьха вахар, общественни порядок лораяра.

ССКП Центральни Комитетеи СССР Министрий Советеи араяьккха «Общественни порядок лораяра къахьегамхоша дакъа лацарах» яха Постановлени шоаш йийшача Грознерча предприятешка, стройкашка, дешара заведенешка, иштта кхычахьа балхаш деш болча къахьегамхоша собранеш йир. Цига дийцар общественни порядок лораяр боккхача лоархIамера гIулакх долга а из шоай бе долла дезилга а.

Укх деношка хиннача халкъа дружинай члений актива собране «Городе общественни порядок кхы а чIоагIъяра» яха доклад йир ССКП городской комитета секретара нов. Костюченко.

Лоаццача хана 140-нел тIех халкъа дружинаш вIашагIъехкай Грозне. Цхьайолча дружинай штабашта керте латт ССКП райкомий секретараш, членаш, коммунисташ.

ДIаяхача хана общественни порядок дика лораярах, наха юкъе кхетама болх дика лелабарах белгалъяьннай Старопромысловски районера организацеш. Цу районе вIашагIъеллай 6 халкъа дружина, хулиганашта гойтара судаш яьй шозза, хIаьта районе тайп-тайпара йола сакъердаме сайренаш а хиннай.

Дика балхаш дарца белгалъяьннай Черноречье яхача поселкера, Ленина цIерахча культура Двореценра, иштта кхычахьара дружинай микроштабаш.

Шоай болх дика бовзаш а лелабеш а общественни порядок хьаллоаттаяра чIоагIа къахьегаш а бола дружиникаш дукха ба городе. Уж ба коммунисташ нн. Берлев, Бромбер, нефтяной института студент Котов, «Октябрьнефть» НПУ инженер Васильев, «Красный молот» яхача завода цеха начальник Волков, Грозный станцерча партбюро секретарь Сергеев, иштта кхыбараш.

Халкъа дружинай болх дIахо йодача хана кхы а дикагIа тоабара хетаяь яр докладчика а цул тIехьагIа къамаьлаш даьрий а выступленеш.

Доклад йистеьнначул тIехьагIа къамаьлаш дир Октябрьски района дружинай штаба начальника нов. Маринина, Ленински района дружинай штаба начальника заместитель волча нов. Берлева, ГрозНИИ яхача института болхлочо нов. Коваленко, Сталински РОМ начальника заместитела нов. Низамудинов, Нохч-ГIалгIай АССР-а чурча гIулакхий министра заместитела нов. Жулева, республика прокурора нов. Романова.

Собране къамаьл дир ССКП Нохч-ГIалгIай обкома хьалхарча секретара нов. А. С. Трофимова.

Къамаьлаш даьраша белгалдаьккхар дукха ха йоаццаш вIашагIъехкача халкъа дружинай балха юкъе дуккха а кхоачамбоацараш долга.

Иштта, укх тIехьарча хана геттара во болх баьб ССКП Ленински района секретара нов. Аверьянов керте латтача Ленински района штабо.

Кхоачам хиллал дакъа лацац общественни порядок лораяра комсомольски организацеша а. Цхьайолча организацеша духхьала моттийта вIашагIъехкай халкъа дружинаш.

Царех цхьайолча дружинашка халкъа дружинаех йола Положени Iомаяц.

Городера дукхагIа йола дружинай штабаш помещенеш йоацаш я е уж во йолаш я, дукхагIа болча дружинникашта хIанз а тIехьа удостоверенеши значекаши еннаяц.

Республике а къаьстта городе а дуккха моттигаш я къаракъаш мелаш, автотранспорт нийса ца лелаеш, цунца авареш еш, социалистически рузкъа лечкъадеш, советски торговли нийса, лелае еззача тайпара ца лелаеш. ХIаьта а, лоаттабе беззача тайпара къовсам лоаттабац цу гIулакхашца дружинникаша. Харцахьа леларaш, къаракъаш мелараш, уж шоаш балха болча моттигашка бувцилга цар леладу во гIулакхаш болхлой собранешка къестаделга кхоачам хиллал вIашагIделладац городе.

Актива собране дакъа лаьцараша кхайкарал дир городерча а республикерча а берригача къахьегамхошка.

ДIаовтта халкъа добровольни дружинай мугIарех! — йоах кхайкарал тIа.

Новкъостал де дружинникашта общественни порядок лораяра, коммунистически мораль йохае гIертараашта, кхыбарий чотах баха гIертараашта, вай паргIатта къахьега а салаIа а ца дутараашта юхе гIолла тIех ма дувла.

Хулиганаш, къуй, базар ераш, социалистически рузкъа лечкъадераш гучабахара новкъостал де милице органашта.

ЧIоаггIа къовсам лоаттабе къаракъаш меларашца, хIара цар харцахьа баьккха гIа чIоаггIа бувца коллективни собранешка!

Сурта тIа: Перерывах актива собране дакъа лаьцарашца къамаьл деш воал дружинник Берлев (аьтта оагIарахьа Iохайна вагIа).

И. Плиева сурт.

Школа болх сихха тоабе беза

Ер шоллагIа шу да школа йоацаш тхо хала лела. Укх шера колхозо деннача цIеношка школа йиллай. ЧIоагIа гIадбахабар хьехархой а дешархой а цу гIулакха. Цхьабакъда, тха гIаддахар гаьна даланзар. Школа ремонт е еза аьлча Первомайски юрта Совето аьлар договор де деза, аьнна. Яздаь договор дIаделар аз 2070 сом ахчанна. Балхаш хьадаь баьннача наха ахча дIадех, цхьабакъда из хьадала безам болаш яц юрта Совет.

Йоккха ремонт я школа е езар. Йоацаш пишк я, мух ба гобаьккха чухьекхаш. Цхьабакъда, цу гIулакха оарцагIа воалаш вац юрта Совета председатель Накостхоев Антошка Iаьла. ХIанз-хIанз яхаш латт ремонта гIулакх.

Иштта латт цига дахчан гIулакх а. Болхлошца договор а даь 50 кубометр дахча кийчдайтар хьунагIа. Из цIа да йиш йоацаш латт болхлошта дIадала ахча ца хиларах.

Тха школа укх шера лаьрхIа 34000 сом ахча деннад. Цу ахчах эша хIама эца йиш яц тха.

Берашка деша йиш хургйолаш из школа сихха тоаяра оарцагIа яла еза Первомайски райисполком.

Т. ХАШИЕВ,
Мочиевски юххьанцарча школа заведующи.

Радиопередачай программа

8-ча октябре: 17.00 — «Радио чу гIолла культуран университет» — (эрсий меттала); 17.20 — «Бутт — тха спутник» — беседа (гIалгIай меттала); 17.35 — РадиоладувгIархой программах оттаяь концерт; 18.00 — «ССКП ЦК Пленума накъа долхаш» — передача (эрсий меттала); 18.20— Керда хоамаш (эрсий меттала); 18.40 — «Курчалой колхозаша — социалистически декхараш кхоачашду» — передача (нохчий меттала); 19.30 — Керда хоамаш (нохчийи гIалгIайи метташка).

9-ча октябре: 7.20 — «Грозненский рабочий» газета обзор; 8.20 — «Ленинан некъ» газета обзор; 8.35 — Советски Союзереи доазол дехьареи хоамаш, (гIалгIай меттала); 8.50 — Хоамаши передачай программеи; 9.00 — Социалистически мехкий иллейи халхарийи концерт; 17.00—«Атомии цун энергии» — кхоалагIа беседа (эрсий меттала); 17.20 — «ССКП ЦК Пленума накъа долхаш» — передача (гIалгIай меттала); 17.35 — Нохчийи гIалгIайи музыка; 18.00 — Пионераштеи школьникаштеи передача (эрсий меттала); 18.20 — Керда хоамаш (эрсий меттала); 18.40 — Юрта боахама болхлошта передача (нохчий меттала); 19.30 — Керда хоамаш (нохчийи гIалгIайи метташка).

10-ча октябре: 7.20—«Грозненский рабочий газета» обзор; 8.20 — Пионераштеи школьникаштеи передача (нохчий меттала); 8.35—«Дина кхалсагацара гIулакхаш» — беседа (гIалгIай меттала); 8.50 — Хоамаши передачай программеи; 9.00 — СССР-а халкъий музыка; 17.00 — Керда хоамаш (эрсий меттала); 17.20 — «Хьайбашта Iана кийчо яра гIулакхаш тайп-тайпара да» — передача (гIалгIай меттала); 17.35 — Дукха еза музыка» — концерт: 18.00 — «Театра сезон хьаеллар» — передача (эрсий меттала); 18.40 — РадиоладувгIархой письмоех оттаяь передача (нохчий меттала); 19.30 — Керда хоамаш (нохчийи гIалгIайи метташка).

Редактора заместитель
Дж. ХАМАТХАНОВ.

Арарча аькккхий мотт

(«АРАРЧА АЬККХИЙ ДИАЛЕКТ НОХЧИЙ-ГIАЛГIАЙ МЕТТА ЮКЪЕ» ЯХАЧА И. Т. АРСАХАНОВА IИЛМАН БАЛХАХ).

Вайнаьха метташца лоархI нохчий, гIалгIай, бацай метташ. Эрсий Iилмахоша академика А. Шифнера, П. К. Услара цхьа бIаь шу хьалха Iомадеш а доашхаш а хиннад уж. Цар даь балхаш нийса, кIоаргa, хIанз а тIехьа вай лархIа, хам бе безаш да. Уж балхаш иштта дале а, паччахьа хана наха юкъе даржа йиш йолаш хиннадац, паччахьа Iаьдало духьале йора царна.

Сийлахь-йоккха Октябрьски социалистически революци яьлча болабеннаб советски Iилмахой вай наьха метташ тахка а дашха а. Цу балхашца нохчийи гIалгIайи йоазув а литературни метташ а хиннад.

Дукха маьхал да вайнаьха метташ тохкаш проф. Н. Ф. Яковлева, проф. А. Н. Генка, З. К. Мальсагова, Х. Э. Яндарова, проф. Ю. Д. Дешериева, А. Г. Мациева, Х. Г. Гугиева, И. А. Оздоева, и. кх. б. вай советски хана даь балхаш.

Уж балхаш бахьан долаш дика хов вайна шаьрача баьхача нохчий, гIалгIай, гуржий республике бахача бацай меттай белгалонаш, цар законаш, царна юкъера башхалонаш. Уж балхаш бахьан долаш нохчийи гIалгIайи йоазув нийсача ларда тIа оттадаь да.

Из иштта дале а, ховш ма дий, вайнаьха меттaш кIоаргга тахка вай делча, вайна духьал дукха кхоачамбоаца гIулакхаш нийслулга. Цу гIулакхашта юкъера кертера кхоачам боацар да, вайна воай республика хIара районерча вайнаьха мотт фу башхалонаш йолаш бувц ца хар.

Гуча да, нохчий мотт массанахьа а цхьатарра ца бувцалга. ГIалгIай мотт а арахьа кIеззига башхало йолаш бувц лоамча бувцачул. Бацай мотта-м цу тайпара башхало йолаш бац, хIана аьлча, уж шоаш а бац цхьн юрта баха нах мара. 200—300 шу хьалха лоамчара — Мецхлой шахьар тIара Гуржий мехка дIабаха, хIанз Кахете Телавски районе, Оалане яхача юрта бах уж. Эзар гаргга саг мара вац бацай.

Нохчий мотт вай бийцача, из мотт ГаланчIоже, Итумкхала, шарой-чIаьбарлой бахача ши-ший белгалонаш йолаш ба. Дагестана АССР а ба ара аьккхий яха нохчий, цар мотт а ба дуккха ший белгалонаш йолаш.

Цу тайпара ши-ший моттигашка хьажжа башхалонаш йолаш бувцача меттаех **диалекташ** оал. Уж башхалонаш дукхагIа а кIезигагIа а хул. Дукха башхалонаш йолча моттигерча меттаех **наречеш** оал, кIеззига мара башхалонаш йоацачарех **говораш** оал.

Нохчаша а гIалгIаша а бувцача метташта юкъе дукха я башхалонаш, царех **наречеш** ала мегаргда. Нохчий меттанчухь башхалонаш йолаш дувцача меттаех цхьадарех **наречеш** а вокхарех **говораш** а ала мегаргда. Моттигашкарча меттаех, дерриганех а цхьатарра цIи яккха езаш хилча, говораш ала деза.

Уж вайнаьха метта говораш, цар белгалонаш, царна юкъе йола башхалонаш дика йовзац вайна. Ведана, Саясане, Курчалой районе, Ножай-юрта долча говорий бокъонаш гуш яц вайна. Тирка йистерча, Орстхой Фарта тIарча нохчаша бувцача меттай а ерригa белгалонаш йовзац вайна.

Цхьаккха а мотт Iилмаца кIоаргга тохкеи, Iомои, башхеи йиш яц цун дерригa диалекташ ца дайзача. Диалекташ довзар болх хIанз а мела ба вай республике. Цудухьа, хIанз арабаьнна Арсаханова Исраила арарча аьккхий диалект дувца Iилман болх дукха лоархIаме ба. Фу нах ба ара аьккхий? Белгал бакъдеш ала йиш я, ара аьккхий нохчашта - гIалгIашта юкъера эггара хьалха лоам чура арабаьнна нах ба. Уж баьхаб хьалха лоам чу ГаланчIоже хIанз а бах цига лоам чура ара ца боалаш биса аьккхий. 1588 шера Каспийски форда гаьна йоаццаш иллача Тирка Шахьар чу, цун гонахь уж баьха хилара белгало я.

Цу шера Федор Иоанович яхача эрсий паччахьага дийхад цар, тхо эрсий паччахьалкхеца дIаэца, аьнна. Лоам чура арабаьнначул тIехьагIа Гиха тIа баьхаб уж, цигара кхелха баха Тирке кхача бIаь шу гаргга ма дезарий царна. ТIаккха 1400 шера гаргга арабала безаш хиннаб уж лоам чура. Фу ха яр из? Цу хана Кавказа къулбаседерча маьршача аренашка дIай-юхе ухаш (кочевать деш) баьхаб татараш, Тохтамыш паччахь а волаш. Из паччахь Топпар аьле чура арахьа (Татуртупе), шаьрача ара вохаваьв Дербента гIолла Узбекистанера венача АстагIча Тимара. Нохчий-гIалгIай багахбувцамо дукха вувц из АстагI Тимар. Тохтомыш а цун нах а къилбаседагахь лелхабаь дIа а бахийта, ше ший мехка вахав Тимар.

Иштта мукъаяьннача моттиге арабаьннаб аьккхий, царца арабаьннаб цхьабола орстхой а, кхы лоамара нохчий а. Лоам ча биса аьккхийи арабаьнна аьккхийи шойла къаьста ах эзар гаргга шу да. Цудухьа нохчий-гIалгIай меттаца, цун диалекташца укх тIеххьарча ах эзар шера хинна хувцамаш белгалдулу арарча аьккхий диалект вокха диалекташца дистача.

Хандош нохчаша массаза **лл** юкъе долаш оалаш хилча, гIалгIаша **нн** долаш оал, хIаьта арарча аьккхаша **лн** долаш а оал. Цо белгалду эггара хьалха, берригача нохчаша, гIалгIаша, аьккхаша уж дешаш **лн** долаш яьхалга, аьккхий лоам чура арабаьнначул тIехьагIа нохчийи гIалгIайи метташца хувцамаш хиннилга: **аьлна—аьлла—аьнна.**

ДIахо вайнаьха метташца мел долча диалекташца цхьа закон да: цIердешах сибатдош **«р»** чаккхенгахь тIакхетарца доалаш хилча, из **р** чаккхенгара хьалха даьле, овлан мукъача оазашта юххе отт:

Моз — (овла моз ба) мезар. — мерза.

КIоаг — кIоагар — кIоарга.

Из закон ах эзар шу хьалха хиннад дерригача вайнаьха диалекташца; из доалача хана, шедола диалекташ къастанза долча хана даьннад из. Нохчий а гIалгIай а мелдолча диалектай дешашта юкъе **лх** хилча арарча аьккхий дешашта юкъе **рх** доагIа:

ялх — ярх

малх — марх

Арарча аьккхий диалекте из хувцам хиннаб, уж лоам чура арабаьнначул тIехьагIа, хIана аьлча, лоам чу юхебисача аьккхий метташца бац из.

Вайнаьха метташца грамматика классаш я. Уж хувцалу диалекташкахь ши-ший боарамца: Нохчаша оал **боху**, гIалгIаша—**ях**, арарча аьккхаша — **оха.**

Иштта кхы дуккха метта белгалонаш гучайоал диалекташ тахкарца, дашхарца; цудухьа дукха лоархIам ба хIанз кепа теха нов. Арсаханова арабаьккхача «Арарча аьккхий диалект нохчийи гIалгIайи метта юкъе» аьнна, цIи йолча Iилман балха.

Нов. Арсаханова дика болх язбаьб, дуккхаза арарча аьккхий диалекта белгалонаш юст цо гIалгIай а нохчий а литературни меттай белгалонашца. Дика шоай арарча аьккхий диалект а, нохчий литературни мотт а, гIалгIай литературни мотт а Iилмаца бовзар бахьан долаш, дика болх язбаьб нов. Арсаханова.

Хьалха из диалект довзар вайна 1936 шера арадаьннача З. К. Мальсагова «Арарча аьккхий диалекта» очерк ешаш. ХIанз И. Т. Арсаханова балхо дизза цу диалекта сурт гучадоаккх.

Дика техкад авторо ший балхаца «фонетика», «цIердош», «хандош» яха доакъош, царга гIортташ дика техкад «дешаш» яха дакъа а.

«ЦIердош» дожарашца хувцадалара белгалонаш а, «хандош» хувцадалара белгалонаш а дика язъяьй авторо. Ховш ма дий, уж белгалонаш вай меттай грамматика кертера белгалонаш йолга.

Дика совгIат да И. Т. Арсаханова книжка пединститута нохч-гIалгIай отделене студенташта а, советски Iилмахошта а. Дика совгIат да из нохчий, гIалгIай литературни метташ хьехача хьехархошта а.

Хеталу, из ше язбаь болх И. Т. Арсаханова шийна Iилма степень еха Академи Наук СССР бахьийта мегаргба, аьнна.

Д. МАЛЬСАГОВ,
филологически Iилмай кандидат.

Тахан кинотеатрашка

«Челюскинций» цIерахча кинотеатре. Йоккха зал — «Поезда тIара саг». Долалу: 10, 12, 2, 4, 6, 8, 10.

ЗIамига зал № 1 — «Поезда тIара саг».

Долалу: 8.30, 10.30, 12.30, 2.30, 4.30, 8.30, 10.30.

ЗIамига зал № 2 — «Поезда тIара саг».

Долалу: 9, 11, 1, 3, 5, 7, 9.

ЗIамига зал № 3 — «Поезда тIара саг».

Долалу: 9.15, 11.15, 1.15, 3.15, 5.15, 7.15, 9.15.

«Родина яхача кинотеатре»

Iан зал — «Поезда тIара саг».

Долалу: 9, 10.45, 12.30, 2.15, 4, 5.45, 7.30 9.30,

Ахкан зал — «Ткъамаш дола защитникаш».

Долалу: 6.30, 8.30.

НОВКЪОСТИЙ!

1960 шера хIанззе а язле

„СЕРДАЛО“

яхача республикански газета.

Газет арадувл гIалгIай меттала кIиранна шозза.

Газета язвалара мах:

Шера — 20 соми 80 кеп.
6 бетта — 10 соми 40 кеп.
3 бетта — 5 соми 20 кеп.

СихагIа язле „СЕРДАЛО“ яхача газета.

Городе Грозне Субботникова улицагIа, № 65 вахаш волча Вадим Всеволодович Барсукова суде деннад городе Грозне 1-ча Загородная улицагIа № 185 яхаш йола Барсукова Ольга Федоровна ше йитарах дола дош.

Дош дувцаргда Октябрьски района 1-ча участка халкъа судо.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, Сталина улица, 23. ТЕЛЕФОНАШ: редактора — 2-41-23; редактора зам. — 2-07-01; бехктокхама секретара — 2-25-72; корректорске — 2-30-91; партийни вахареи экономикан отделий — 2-25-72;

СФ02366. 1918 шерарча 11-ча августа цIерагIа йола типографи. Нохч.-ГIалгIай АССР. г. Грозный, Революце проспект: 30/3. Заказ № 6207.